Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Colour Chart #13

DANES PICTA .COM

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

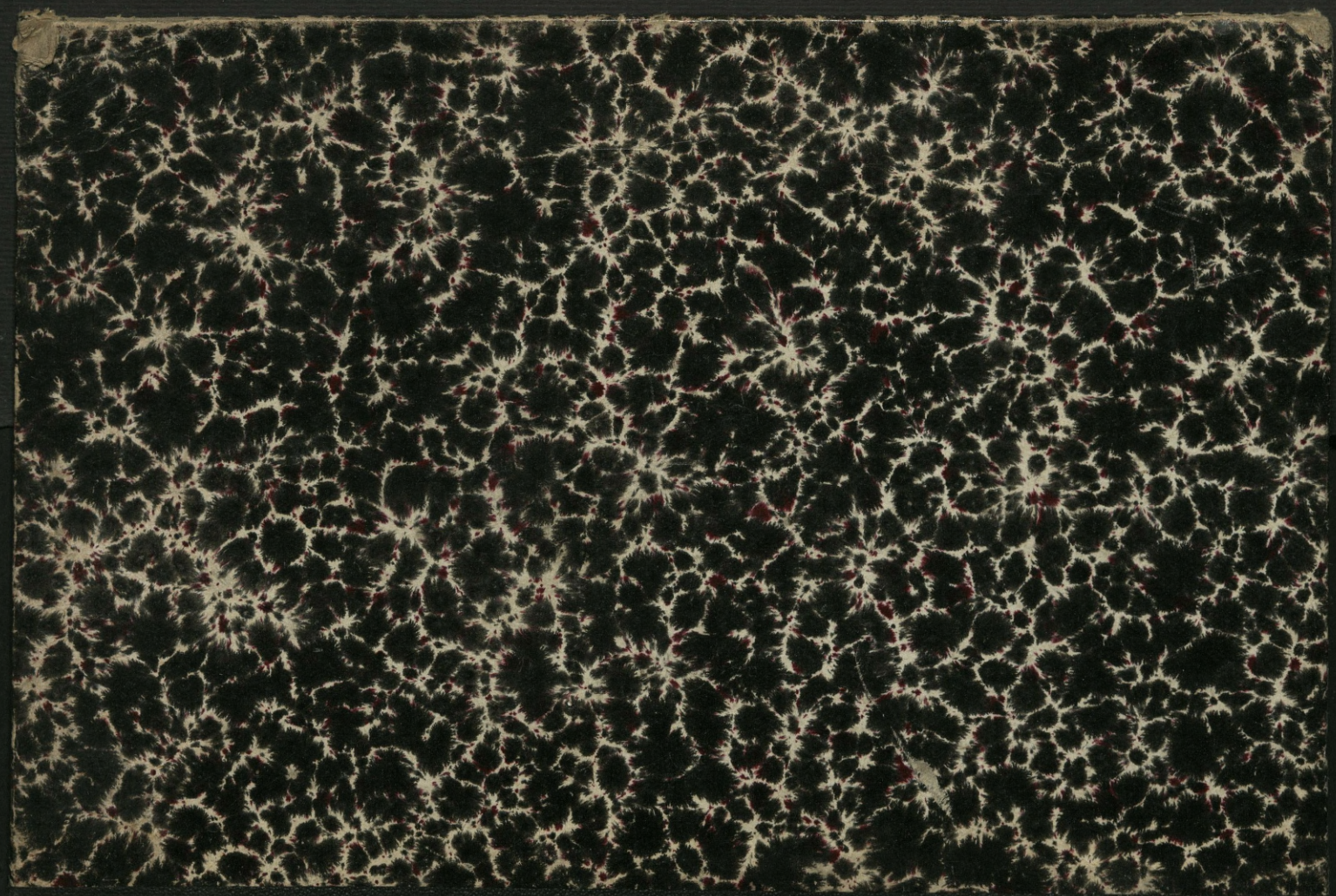

C M Y K

Grey Scale #13

DANES PICTA .COM

R G B WH GR BL

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

KODEKS KARNY
REPUBLIK SOWJECKICH

Wydawnictwo Seminarjum Prawa Karnego U. J. K. we Lwowie.

KODEKS KARNY
REPUBLIK SOWJECKICH

Tłumaczyli z oryginału *Rafał Łemkin* i *Tadeusz Kochanowicz* przy współudziale: D-ra *Ludwika Dworzaka*, M-gra *Zdzisława Papierkowskiego*, D-ra *Romana Piotrowskiego*.

SŁOWO WSTĘPNE NAPISAŁ
Prof. Dr. **JULJUSZ MAKAREWICZ**

WARSZAWA
NAKŁADEM KSIĘGARNI F. HOESICKA.
1926.

343/344

Zakł. Graf. B. Wierzbicki i S-ka. Warszawa.

Pomysł tłómaczenia kodeksu sowjeckiego na język polski powstał w seminarjum Kryminalistycznem lwowskiem w związku z metodą stosowaną tam od lat szeregu, metodą porównawczą na wielką skalę. Każdą instytucję naświetlamy nietylko racjonalistycznie i historycznie, ale szukamy także jej przejawów w ustawodawstwie obcem, nie cofając się nawet przed ustawodastwem egzotycznem, jak kodeksem japońskim lub kodeksem dla Siamu. W tych warunkach każdy nowy kodeks przedstawia dla seminarjum interes żywotny jako nowy sposób ujmowania zjawisk kryminalistycznych. Uczestnicy seminarjum od lat kilku, pp. Łemkin i Kochanowicz, władający doskonale językiem rosyjskim ofiarowali się, że dla celów seminarjum przetłómaczą tekst kodeksu sowjeckiego; ponieważ do tłomaczenia ustawy potrzeba obok dokładnej znajomości języka także opanowania terminologji prawniczej z danego działu, ofiarowali się starsi uczestnicy seminarjum z pomocą w tym względzie i dostarczyli jej rzeczywiście pp. dr. Ludwik Dworzak sędzia i starszy asystent seminarjum kryminalistycz-

nego, p. magister Zdzisław Papierkowski, asystent seminar. krymin. i p. dr. Roman Piotrowski, starszy asystent seminarjum prawa handlowego.

Po przetłómaczeniu nasunęła się myśl opublikowania polskiego tekstu, by z pracy dokonanej korzystać mogły także i osoby nie będące członkami lwowskiego seminarjum.

Kodeks rewolucyjny rosyjski, zwany kodeksem karnym sowjeckich republik przedstawia interes podwójny: z jednej strony interes czysto kryminalistyczny, jako dzieło pewnej, swoistej techniki kodyfikacyjnej, z drugiej strony jako przejaw sposobu współżycia społecznego i gospodarczego. Bronię zawsze tezy, że dla poznania rzeczywistego charakteru danego społeczeństwa, jego pojęć moralnych, jego zasad gospodarczych, jego ustroju państwowego koniecznem jest zapoznanie się z jego kodeksem karnym. W tem, za co się karze i jak się karze, a także w tem, czego się nie karze, odbija się całe życie danego społeczeństwa. Żadne deklamacje, żadna frazeologja nie zrównoważą wyraźnego, niedwuznacznego przepisu kodeksu karnego.

Dlatego przystępując do badania kodeksu sowjeckich republik, należy brać pod uwagę nietylko sprawę rozwiązania problemów jurydycznych, występujących tutaj tak, jak w każdym innym systemie prawa karnego, ale także sprawę obrazu życia społecznego i gospodarczego, jaki się przejawia w tym negatywie fotograficznym, zwanym kodeksem karnym.

Część czysto jurydyczna wymaga opracowania systematycznego, takiego samego, jak każde inne prawo karne, dlatego iść będziemy porządkiem ustalo-

nym zwyczajem. Przedewszystkiem wypada zaznaczyć, iż kodeks zawiera część ogólną, załatwiającą wspólne dla wszystkich przestępstw podstawy i część szczegółową, omawiającą poszczególne postacie przestępstwa i wymieniającą kary za nie. Część ogólna składa się z rozdziałów podających: zakres mocy obowiązującej kodeksu karnego, ogólne zasady stosowania kary, wymiar kary, rodzaje i gatunki kar i innych (?) środków ochrony socjalnej.

Część szczegółowa zna grupy główne: przestępstwa przeciw państwu, przestępstwa urzędnicze, naruszenie przepisów o rozdziale kościoła od państwa, przestępstwa gospodarcze, przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu, wolności i godności osoby, przestępstwa przeciw mieniu, przestępstwa wojskowe, naruszenie przepisów zebezpieczających zdrowotność publiczną, bezpieczeństwo publiczne i spokój publiczny.

Nie podobna iść śladami ugrupowania samego kodeksu, ugrupowania, które nie odpowiada naszemu sposobowi systematycznego traktowania przedmiotu, dlatego przedstawienie treści sowjeckiego kodeksu będzie musiało nastąpić w oderwaniu od oficjalnego schematu.

CZĘŚĆ OGÓLNA.

Obowiązywanie ustawy pod względem miejsca.

Kodeks uznaje zasadę terytorjalności w postaci dosłownej („w granicach państwa"), dopuszczając wyjątku na rzecz osób eksterytorjalnych w ciasnych granicach „stanowiska dyplomatycznego" (art. 1).

B. W.
KRAKÓW

Bardzo szeroko pojętą jest zasada narodowości podmiotowej, gdyż obywatel rosyjski odpowiada za każde przestępstwo, popełnione poza granicami państwa (art. 2). Natomiast ciasno pojętą jest zasada narodowości przedmiotowej, gdyż cudzoziemiec za przestępstwo popełnione zagranicą odpowiada tylko o tyle, o ile jest skierowane przeciw „podstawom ustroju państwowego“ lub „sile zbrojnej“ (art. 3). Niema wzmianki o innych dobrach państwa, np. o zamachach na znaki pieniężne *), a oczywiście niema wzmianki o zamachu na dobro jednostki (obywatela rosyjskiego). Jest to tem więcej zastanawiającem, że żadnego surogatu nie dostarcza zasada represji wszechświatowej, gdyż zasady takiej w żadnej, najmniejszej choćby rozciągłości kodeks sowiecki nie zna, jak gdyby chciał powiedzieć, że nie uznaje swej przynależności do świata cywilizowanego i że nie uznaje wspólności celów i ideałów etycznych z resztą ludzkości. Tak zatem ani piraterja, ani handel kobietami, ani przestępstwa dynamitowe, ani fałszowanie znaków pieniężnych nie interesuje państwa rosyjskiego, jeżeli je popełni cudzoziemiec zagranicą.

Obowiązywanie ustawy pod względem czasu.

Kodeks zasadę odpowiednią wypowiada w art. 23: „stosuje się do wszystkich *czynów*, które przed wprowadzeniem tegoż w życie nie były rozpatrywane“, a zatem jasno stawia zasadę: lex retro agit. Zna-

*) Przestępstwa te (art. 85) zalicza kodeks sowjecki do grupy przestępstw przeciw władzom.

czy to innemi słowy: „nastał nowy światopogląd, który stosujemy do działania przedsiębranego przedtem, bezkarnem może być teraz dawne przestępstwo, a karygodnem to, co, zdziałane za dawnej ustawy, było może — zasługą“. Takie postawienie kwestji ułatwia oczywiście prowadzenie procesów przeciw osobom dawnego systemu o działania przeciwrewolucyjne; wszak kodeks nie mówi, że zasada jego stosuje się do dawnych „przestępstw“, a mówi tylko do dawniej zdziałanych „czynów“ (por. zresztą art. 67 i 33 III — nie pozostawiające w tym względzie żadnych wątpliwości). W sprzeczności z tem stanowiskiem stoi zasada § 2 procedury karnej. Pracownicy sowjeccy usiłują antynomję tę złagodzić.

Przestępstwo.

W regule kodeksy karne nie podają rodzajowego określenia przestępstwa, nie zastanawiają się nad istotą przestępstwa, podają tylko określenie poszczególnych typów tegoż w części szczegółowej, w części ogólnej zaś podają warunki, pod któremi można przestępstwo ścigać. Istota przestępstwa należy bowiem do dziedziny nauki, do filozofji prawa karnego. Inaczej postępuje kodeks sowiecki. W art. 6 powiada: „za przestępstwo poczytuje się wszelkie społecznie niebezpieczne działanie lub zaniechanie, zagrażające podstawom ustroju sowieckiego oraz porządkowi prawnemu, który przez Władzę Robotniczo-włościańską został ustanowiony....“ Poco to określenie? Być może, że jest to brak znajomości zasad techniki usta-

wodawczej, która przestrzega przed wciąganiem do ustawy tego, co należy do literatury, być może jednak, że kryje się za tą pozorną ignorancją coś innego, a mianowicie szerokie zakreślenie możliwości stosowania kar przewidzianych w kodeksie, być może, że zasada art. 6 pozostaje w ścisłym związku z zasadą art. 10, która wprowadza porzuconą w nowożytnych społeczeństwach zasadę *analogji:* „w razie braków w kodeksie karnym bezpośrednich wskazówek co do poszczególnych rodzajów przestępstw, wymierza się kary, względnie środki ochrony socjalnej, zgodnie z artykułami kodeksu karnego, które przewidują przestępstwa najbardziej podobne co do doniosłości i rodzaju..."

Oczywiście z chwilą, gdy sędzia skazywać może nietylko za taki czyn, który wyraźnie jest przewidziany w kodeksie, a także za taki, który jest „podobny", to może przydać się ogólna wskazówka co do granic owej analogji — te granice zdaje się zakreślać art. 6; chodzi o zamachy na podstawy ustroju społecznego i na porządek prawny, ustanowiony przez władzę robotniczo - włościańską, natomiast ta analogja przy innych przestępstwach nie powinna być stosowaną. W każdym razie wobec art. 6 i art. 10 powstaje pytanie, jaką rolę odgrywa część szczegółowa kodeksu? Przyjąć należy, że wylicza typy przestępstw tylko — przykładowo, a wobec tego, że zasada powszechnie przyjęta w świecie cywilizowanym: nullum crimen (nulla poena) sine lege nie istnieje w granicach mocy obowiązującej kodeksu sowjeckiego, sądy sowjeckie

mają wielką swobodę w kwalifikowaniu czynów, nie potrzebują krępować się brzmieniem poszczególnych artykułów kodeksu, gdyż mają ogólną wskazówkę, co to jest przestępstwo, i ustawowo zatwierdzoną swobodę ruchów w art. 10.

Ażeby nie było żadnych wątpliwości, o co chodzi, wspomina art. 9, jakiemi zasadami kierować się mają sądy przy wymierzaniu sprawiedliwości, oto sprawiedliwość wymierza się „według socjalistycznego poczucia prawnego".

Wszystkie te postanowienia wskazują, że mamy do czynienia z kodeksem karnym o charakterze politycznym, rewolucyjnym, że uwaga ustawodawcy skierowaną jest na tępienie ludzi o przeciwnym, niż panujący, poglądzie społecznym i prawnym.

Z zadziwiającą szczerością określa swą rolę sam kodeks: „kodeks ma za zadanie ochronę prawną państwa ludzi pracy przed przestępstwami oraz przed czynnikami społecznie niebezpiecznymi", wspomina o osobach „naruszających rewolucyjny porządek prawny" (art. 5). Karze się nietylko za czyny w kodeksie wymienione lub „podobne", ale nawet za charakter „niebezpieczny" („niebezpieczeństwo przejawia się nietylko w popełnieniu czynów dla społeczeństwa szkodliwych", ale też w „działalności, świadczącej o poważnem zagrożeniu społecznego porządku prawnego").

W postanowieniach tych schodzą się dwa światopoglądy: rewolucyjno - wojenny (postępowanie sumaryczne na podstawie podejrzenia choćby niezbyt

ugruntowanego) i starorosyjski, który odpowiada pierwotnym stadjom ludzkiej cywilizacji. Wszak gminy chłopskie w Rosji miały prawo (uznane w r. 1900) osoby, nie będące przestępcami, ale mające złą reputację, „niebezpieczne“ — oddawać do administracyjnego zesłania na Sybir. Wszystko to przypomina między innemi prawo Malgaszów na Madagaskarze, którzy karzą osoby, podejrzane „o złe usposobienie w stosunku do rządu“, przypomina także inne systemy prawne tego samego stopnia kultury.

Nie należy sądzić, by te konsekwencje zasady art. 6 i 10 były przypadkowemi i leżały poza sferą zamierzeń ustawodawcy. Przeciwnie, w oficjalnem wydaniu kodeksu sowjeckiego spotykamy komentarz, który sprawę stawia w świetle niezwykle jasnem.

Komentator art. 10 powiada, że zasada stosowania analogji ma na celu wypełnianie luk w ustawie, wspomina, że dawna teorja uznawała zasadę nullum crimen sine lege jako kartę swobód obywatela. Zasada ta odpowiadała pojęciu społeczeństwa jako zbiorowiska jednostek swobodnych, ale nie odpowiada pojęciu społeczeństwa w rozumieniu sowjeckiem, pojęciu widzącem w społeczeństwie — „jednostkę pracy o własnym celu“. Wprowadzenie owej bezbrzeżności sankcji kodeksu karnego ma mieć znaczenie pedagogiczne, gdyż każda jednostka z obawy przed karą nietylko strzedz się musi tego, co jest zakazanem *wyraźnie*, ale także strzedz się musi takiego zachowania, które jest sprzecznem *z budową* państwa sowjeckiego. Nie potrzeba dodawać, że tego rodzaju stanowisko

odpowiada wszelkiej tyranji, wykonywanej w imię jakichkolwiek interesów, jest zupełnem zaprzeczeniem wolności i spokoju obywatela *). Odrzucenie zasady nullum crimen sine lege nie jest krokiem naprzód w rozwoju ludzkości, lecz krokiem — wstecz.

Podział przestępstw.

W kodeksie nie spotykamy utartych nazw przestępstw cięższych (np. zbrodnie) i mniej karanych (np. wykroczenia) i t. p., niemniej istnieje podział na dwie kategorje (a więc division bipartite), a mianowicie: a) przestępstwa skierowane przeciwko podstawom nowego porządku prawnego, ustanowionego przez władzę robotniczo-włościańską lub też przez nią uznane za najbardziej niebezpieczne i wszelkie pozostałe przestępstwa, Pierwsze przestępstwa odznaczają się tem, że ustawa podaje minimum kary, niżej którego sąd nie może zejść a drugie tem, że ustawa podaje maximum kary, którego sąd nie może przekroczyć, (por. art. 27). Tak np. do pierwszej kategorji należy rozpowszechnianie literatury kontrrewolucyjnej, karane pozbawieniem wolności nie niżej ro-

*) Polska Konwencja Konsularna z Rosją podpisana w Moskwie 18 lipca 1924 (por. Dz. U. R. P. poz. 210 ex 1926) zastrzega się wyraźnie (w protokule dodatkowym do art. 4), że *do urzędników konsularnych* polskich będących obywatelami polskimi nie wolno stosować art. 10 kod. karnego sowjeckiego. Jestto wyłom w zasadzie terytorjalności, według której do przestępstw popełnionych na pewnem terytorjum stosuje się ustawę karną miejscową bez żadnych ograniczeń.

ku (art. 72), do drugiej kategorji należy wymuszenie karane pozbawieniem wolności do dwu lat (art. 194).

Nie należy jednak sądzić, by przestępstwa pierwszej grupy miały naprawdę jakiś odrębny polityczny charakter, przy bliższem zbadaniu okazuje się, że do pierwszej grupy należą także cięższe typy przestępstw pospolitych np. rozmyślne uśmiercenie (art. 142), ciężkie uszkodzenie ciała (art. 149) i t. p. Tak więc podział kodeksu sowieckiego jest poprostu podziałem na zbrodnie i wykroczenia z tą cechą charakterystyczną, iż przy zbrodniach nie wolno zejść niżej minimum ustawowego, maximum zaś wynika z rodzaju środka karnego (pozbawienie wolności trwa najwyżej lat dziesięć art. 34) przy wykroczeniach zaś ustawa podaje maximum, a sąd ma swobodną rękę co do minimum, przyczem znów krępowanym jest zasadniczem minimum środka karnego (pozbawienie wolności trwa najmniej miesiąc).

Okoliczności wykluczające bezprawność czynu.

a) *obrona konieczna* (art. 19): przedmiotem ochrony są wszelkie dobra (osoba lub jej prawa), tak należące do sprawcy, jak do innej osoby. Przekroczenie obrony koniecznej jest w zasadzie przestępstwem (delictum sui generis, podobnie jak w k. k. rosyjskim z r. 1903 art. 459, 473) por. art. 145 i 152.

b) *wyższa konieczność i pomoc konieczna* (art. 20) dopuszczalna pod warunkiem, że dobro poświęcone jest mniejszej wartości, niż dobro ratowane.

Biblioteka Polska im. F. Dzierżyńskiego

c) *prowokacja* (art 158) jeżeli gwałt na osobie wywołany był przez równy lub cięższy gwałt.

Wina.

Kodeks sowiecki rozróżnia (art. 11) winę umyślną, która polega na przewidzeniu następstw działania i objęciu ich życzeniem, względnie na przypuszczeniu następstw i objęciu ich zgodą (dolus eventualis), tudzież winę nieumyślną polegającą na lekkomyślnem przypuszczeniu, że sprawca zapobiegnie skutkom działania, względnie na nieprzewidzeniu, choć przewidzieć można było. Nic nowego.

Niepoczytalność (art. 17) polega na chronicznej chorobie umysłowej, albo na przemijającym rozstroju umysłu, albo na niemożności zdawania sobie sprawy z czynów. Są to określenia zbliżone częściowo do określeń kodeksu austrjackiego z r. 1852 (§ 2); metoda stosowana przez kodeks sowiecki jest t. zw. mieszaną; częścią psychologiczną (stan niemożności i t. d.). W każdym razie w stosunku do kodeksu z r. 1903 jest tu krok wstecz, gdyż mowa jest tylko o zaburzeniu intelektu, nie ma zaś wzmianki o schorzeniu woli.

Actio libera in causa jest ograniczona tylko do pijaństwa sprowadzonego w celu dokonania czynu. Zupełnie niewłaściwem metodologicznie jest pomieszanie sprawy niemożności wykonania kary z powodu choroby umysłowej skazanego z niemożnością zasądzenia z powodu niepoczytalności w czasie doko-

nania czynu. Ustawodawca sprawę proceduralną miesza z lekkiem sercem ze sprawą odpowiedzialności, ułatwia mu to dziwna forma zasadniczego przepisu: „karze nie podlegają ci...“ (art. 17).

Nieletni (art. 18) nie odpowiada do lat 14 bezwzględnie, od 14 do 16 roku zachodzi okres odpowiedzialności warunkowej (rozstrzyga komisja dla spraw nieletnich). W razie skazania wymiar kary nie może przekraczać ustawowego maximum o połowę zmniejszonego. W razie spełnienia czynu przez nieletniego od 16 do 18 lat wymiar kary nie może przekraczać ustawowego maximum o jedną trzecią zmniejszonego, (por. art. 18 I — II). Nieletni, który nie ukończył lat 18 nie może ponieść kary śmierci (art. 33 ust. I).

Postacie przestępstwa.

Usiłowanie (art. 13) polega na przedsięwzięciu działania skierowanego ku dokonaniu przestępstwa (oczywiście definicja ta obejmuje także usiłowanie nieudolne, niema żadnych ograniczeń co do jego karygodności). Usiłowanie zaniechane karane jest o tyle, o ile działanie już przedsięwzięte stanowi jakieś przestępstwo (art. 14) — karygodność usiłowania jest równą karygodności dokonania, sąd może jednak przy wymiarze kary uwzględnić brak złych skutków lub ich małe rozmiary.

Kodeks wspomina osobno o „przygotowaniu“, przez co rozumie gromadzenie środków dokonania lub

tworzenie warunków dla dokonania — (widocznem jest, że o granicy między usiłowaniem a przygotowaniem rozstrzygają tutaj czynniki przedmiotowe — teorja objektywna). Wolno jednak sądowi w razie stwierdzenia przygotowania bez wymierzenia kary (niedopuszczalnej) zastosować *środki zabezpieczające.*

Udział w przestępstwie (art. 16). Sprawcą jest ten, kto bierze bezpośredni udział w dokonaniu przestępstwa (teorja objektywna). Podżegaczem jest ten, kto skłania do przestępstwa, pomocnikiem ten, kto udziela rady, wskazówek, usuwa przeszkody, ukrywa sprawców, zaciera ślady przestępstwa. To określenie pomocnika jest niezmiernie naiwne, a zarazem niejasne. Naiwność polega na wyliczaniu wyczerpującem a nie przykładowem (ratować może chyba reguła analogji z art. 10), niejasność polega na tem, że niewiadomo, czy ukrywający sprawcę lub zacierający ślady miał porozumieć się poprzednio ze sprawcą czy nie. Niewiadomo, czy mamy tu do czynienia z postacią typu anglosaskiego (accessory after the fact) lub hiszpańskiego (encubridor), czy też tylko z niedokładnością określenia. Niewiadomo, co się dzieje w razie, jeżeli sprawca przestępstwa nawet nie usiłował; prawdopodobnie podżegacz i pomocnik wychodzą wolno, gdyż udział w przestępstwie pojętym jest jako postać zawarunkowana przez jego rzeczywiste dokonanie (niewiadomo, czy istnieje udział w przestępstwie usiłowanem). Na tem polu objektywizm zdaje się święcić triumfy.

Jedność i wielość przestępstw.

Kodeks zna zbieg ustaw karnych (art. 29) i każe stosować ten przepis, który przewiduje karę najsurowszą. W razie zbiegu przestępstw (art. 30) stosuje się metodę indywidualnego traktowania każdego przestępstwa, z pomiędzy orzeczonych kar wybiera się najsurowszą, a można ją z powodu zbiegu podwyższyć aż do maximum kary przewidzianej za przestępstwo karane najsurowiej. Jestto zasada poena maior cum exasperatione w możliwie najłagodniejszej postaci (nie podnosi się maximum ustawowego).

Zgaśnięcie państwowego prawa karania.

Wiemy już, że kary nie wykonuje się na osobach, które w czasie wykonania wyroku są chore na chorobę umysłową (art. 17). Kodeks wspomina osobno o osobach, które w chwili *wydania wyroku* są chore na chorobę umysłową (art. 17). Pozatem najważniejszą przyczyną zgaśnięcia państwowego prawa karania jest przedawnienie.

Sprawę *przedawnienia* załatwia kodeks krótko; zna przedawnienie postępowania i wyrokowania, odrzuca przedawnienie kary (znane kodeksowi rosyjskiemu z r. 1903). Przedawnienie postępowania (art. 21) polega na upływie lat pięciu, jeżeli maximum grożącej kary wynosi ponad rok, a trzech lat przy innych przestępstwach, dalsze warunki są: aby nie było przerwy przez żaden akt sądowego postępowania,

a nadto, by sprawca w okresie przedawnienia nie popełnił innego przestępstwa.

Przedawnienie wyrokowania zna okresy zdwojone (dziesięć względnie sześć lat) w razie przerwy postępowania i jego udaremnienia przez uchylanie się sprawcy od tegoż (art. 22). W sprawach o przestępstwa zagrożone karą śmierci („najwyższy wymiar kary") niema przedawnienia, ale po upływie lat 5 stosuje się wygnanie lub pozbawienie wolności (por. art. 33 uwaga II i wyjątek w uwadze III).

Kara.

Kodeks w wielu kierunkach zbyt lakoniczny, uważa za właściwe przedstawić całą teorję karną o zadaniach kary (art. 8). Czytamy więc o zapobieżeniu powtórzenia przestępstwa przez sprawcę (prewencja specjalna) i o dokonaniu ze strony „czynników niepewnych" ((prewencja generalna), o przystosowaniu naruszającego sprawcy do współżycia społecznego (włoskie adattamento al ambiente sociale) za pomocą poprawczego wpływu pracy (por. art. 34), wreszcie o pozbawieniu możności popełniania przestępstw. Ten trzeci cel nie jest jasnym w stosunku do pierwszego, ani też nie jest jasnem, jak cel ten osiągnąć można poza wypadkiem kary śmierci. Kara ma być środkiem ochronnym (art. 26), poprawczym (art. 34), ma być celową, pozbawioną znamion udręki, niema narażać sprawcy na bezcelowe i niepotrzebne cierpienia.

Wszystko to razem wskazuje, że kodeks stoi na stanowisku kary celowej, chce podnosić przestępcę zapomocą pracy, chce oddziałać także na innych (odstraszająco). Niezbyt jest jasnem, jak ma kara pozbawiona znamion przykrości oddziaływać odstraszająco.

Środki karne. Wyliczenie (art. 32) nie zawiera kary śmierci, natomiast z art. 33 dowiadujemy się o rozstrzelaniu, które jest dopuszczalne tam, gdzie kodeks mówi o najwyższym wymiarze kary. Użycie tego niewinnego wyrażenia w miejsce określenia brutalnego: „kara śmierci“ dowodzi niezwykle subtelnej delikatności ze strony ustawodawcy.

Oficjalnie kodeks sowjecki zna następujące środki karne: wydalenie (por. art. 70), pozbawienie wolności (jednego tylko typu, praca na wolności, konfiskata majątku, grzywna, pozbawienie praw, nagana. Obok tego wymienia kodeks także kary inne, które jednak trudno uznać za środki karne i tak wymienia między karami warunkowe skazanie; jestto jednak metodologiczny błąd, gdyż albo traktujemy sprawę jako chwilowe zawieszenie wykonania kary a w takim razie sprawca skazanym został na tę karę, którą orzeczono wyrokiem albo też w samem ogłoszeniu wyroku widzimy ujmę na czci a w takim razie moglibyśmy się tutaj co najwyżej dopatrywać kary na dobrem imieniu, w żadnym jednak wypadku t. zw. warunkowe skazanie jako takie nie jest środkiem karnym. „Zwolnienie ze służby“ przytoczone przez kodeks jako środek karny należy albo do kategorji utraty praw albo do kate-

gorji skutków zasądzenia. „Nałożenie obowiązków wyrównania szkody“ (por. art. 45) jest poprostu orzeczeniem sądu karnego z dziedziny prawa prywatnego (proces adhezyjny, nie mający nic wspólnego z wymiarem kary), wyrównania szkody nie można jednak uważać za środek karny.

Kara pozbawienia wolności nie może według kodeksu sowjeckiego trwać dłużej, niż lat 10, wykonuje się ją w „miejscach pozbawienia wolności“ jako to: poprawczych domach pracy, kolonjach pracy rolniczo-gospodarczych, i domach przejściowo-poprawczych. Niema więzienia ani aresztu. Praca jest obligatoryjna.

Praca na wolności (zwana także robotami przymusowemi bez straży) może trwać rok cały i obejmuje albo pracę zawodową, gorzej honorowaną albo pracę taką, wykonywaną ponad godziny normalne albo wreszcie pracę robotnika niewykwalifikowanego.

Tak osoby odbywające karę pozbawienia wolności, jak i osoby odbywające przymusowe roboty na wolności mogą korzystać z warunkowego przedterminowego zwolnienia a to w razie, jeżeli okazują poprawę (art. 52). Postać tego warunkowego zwolnienia jest o tyle odmienną od form pospolicie spotykanych, że skazany może przejść od pozbawienia wolności do odcierpienia innego środka karnego a mianowicie do robót przymusowych na wolności (art. 53). Zwolnienie takie następuje zawsze na wniosek a to albo samego zasądzonego, albo jego bliskich, albo wreszcie jakiejś organizacji instytucji i t. p. Nigdy

nie zarządza się zwolnienia warunkowego — z urzędu. Widocznie nie uważa się tego warunkowego zwolnienia za środek kryminalno-polityczny a tylko za rodzaj *łaski*, o którą trzeba prosić (por. art. 55). Warunkowego zwolnienia nie przyznaje się przed odcierpieniem przynajmniej połowy kary.

Warunkowe to zwolnienie ulegnie odwołaniu, jeżeli sprawca w okresie próby odpowiadającym co do czasu trwania reszcie kary nieodbytej popełni nowe przestępstwo albo tego samego rodzaju albo takie samo (jest to stanowisko analogiczne do zajętego przez kodeks przy warunkowem wstrzymaniu wykonania kary por. art. 54 i art. 37).

Pozbawienie wolności *nieletnich* ma cechę swoistą: kodeks nie mówi, gdzie należy więzić nieletnich, nie wspomina o żadnych osobnych zakładach dla nieletnich, z art. 56 dowiadujemy się mimochodem, że nieletni ma przebywać w poprawczym zakładzie pracy (dlaczego właśnie tam a nie w innych zakładach wymienionych w art. 34, niewiadomo). Tak zwana komisja rozdzielcza (organ gubernjalny, kierujący wykonywaniem wyroków por. art. 51) może postawić wniosek w sądzie odnośnego domu poprawczego pracy, by nieletniego, który po odcierpieniu kary wyznaczonej przez sąd nie wykazał dostatecznej poprawy pozostawiono nadal w zakładzie aż do poprawy zupełnej. Kodeks dla takiego poprawczego zamknięcia zna pewien kres a mianowicie maximum takiego dodatkowego zamknięcia nie może przekraczać połowy kary orzeczonej przez sąd (art. 56). Postępowanie ta-

kie nie wydaje się być zbyt szczęśliwym pomysłem kryminalno-politycznym zwłaszcza, że zatrzymanie nieletniego nie odbywa się w żadnym specjalnym zakładzie dla nieletnich. Jedyny walor tego przepisu tkwić może w grozie przedłużenia zamknięcia, czy jednak groza ta, sama przez się, działać może na nieletniego poprawczo przy zupełnym braku innych warunków wychowawczo-poprawczych jest rzeczą więcej niż wątpliwą.

Kodeks uważa za wskazane podać wzmiankę, do jakich władz należy kierownictwo i nadzór nad zakładami pozbawienia wolności i nad robotami przymusowemi (por. art. 51) jestto jednak sprawa należąca w najlepszym razie do procedury karnej (do działu postępowania wykonawczego).

Grzywna (art. 39) może w razie uchylania się od zapłacenia otrzymać surogat w postaci pracy przymusowej na wolności, nigdy jednak nie wolno jej zamieniać na pozbawienie wolności. Charakterystycznym jest przepis co do opłaty grzywny, wskazujący na to, że w państwie sowjetów istnieje waluta podwójna: grzywnę orzeka sąd w złotych rublach, skazany płaci ją w znakach sowieckich według kursu dnia (złotego rubla).

Wykonanie kary *nagany* pomyślane jest dość praktycznie: ogłasza się na zgromadzeniu ludowem lub w czasie wiejskiej zbiórki, można ją ponadto dodatkowo ogłosić w prasie (art. 44).

Wymiar kary.

Dział wymiaru kary należy do tych, które najsilniej podkreślają swoisty charakter kodeksu sowjeckiego. Za punkt wyjścia bierze kodeks nietyle wielkość złych skutków przestępstwa, ile niebezpieczeństwo grożące ze strony sprawcy i ze strony przestępstwa (art. 24), byłoby to zatem stanowisko szkoły włoskiej: bada się indywidualność sprawcy, pobudki czynu, tryb życia i przeszłość sprawcy. Kodeks sowjecki podaje nam bliższe wskazówki jak powyższe zasady należy rozumieć i tak w art. 25 napotykamy na rozróżnienie pobudek (z jednej strony głód i nędza prące do przestępstwa, z drugiej strony zwykła chęć zysku), na rozróżnienie stopni świadomości sprawcy, na podkreślenie jego przeszłości (recydywista), lub jego stałego ustosunkowania się do zbrodniczości (przestępca zawodowy) lub jego nastroju woli (przemyślenie czy też niedbalstwo lub lekkomyślność, okrucieństwo, przebiegłość czy też działanie w afekcie albo pod wpływem groźby lub przymusu).

Wszystko to byłoby zrozumiałem, gdyby w art. 25 nie pomieszczono na wstępie dwu zasad zupełnie zamazujących czystość obrazu, kodeks każe bowiem zwracać uwagę na to, czy przestępstwa dokonano w interesie przywrócenia władzy burżuazji, czy też w interesie wyłącznie osobistym sprawcy, a nadto i na to, czy przestępstwo jest skierowane przeciw państwu czy też przeciw poszczególnej osobie. Wszystko to ma bardzo luźny związek z indywidualnością

sprawcy a ma raczej związek z jakością czynu, o ile zaś indywidualność sprawcy odbija się w tych okolicznościach, to tylko jako indywidualność przestępcy politycznego z jednej strony a przestępcy pospolitego z drugiej strony. Zdawać by się mogło, że sprawa, przeciwko jakim dobrom skierowane jest przestępstwo jest sprawą części drugiej kodeksu t. zw. części szczegółowej, która przecież podaje stopniowanie kar w miarę wielkości szkody społecznej a nadto grupuje i oddziela przestępstwa w miarę tego dobra, przeciw któremu działanie karygodne jest skierowane. Zdawać by się mogło nadto, że sprawa przestępcy politycznego należy do instrukcji dla zarządu więzień lub w najlepszym razie do procedury karnej (wszak chodzi tu o sposób traktowania więźnia politycznego i t. p.). Według sowjeckiego systemu rzecz ma się inaczej, kodeks sowjecki już w części ogólnej kładzie z całą stanowczością nacisk na okoliczność, czy przestępstwo nie ma na oku przywrócenie władzy burżuazyjnej, czy nie jest skierowane przeciw ustroju państwa, ta okoliczność ma daleko silniej wpływać na surowszy wymiar kary, niż stwierdzone sądownie pobudki chciwości lub wogóle osobistego interesu. Kodeks przy niektórych przestępstwach (por. art. 69 i 73) zna wprost dwa wymiary kary, jeden wyższy, jeżeli sprawca działał w celach kontrrewolucyjnych i drugi niższy, jeżeli sprawca działał w celach innych.

Ustawodawca uważa za stosowne ten czynnik podkreślić jako rozstrzygający przy każdym wymiarze kary nawet za przestępstwa pospolite. Tak zatem

kodeks otrzymuje charakter ustawy wyjątkowej, przejściowej, bo trudno operować pojęciem „kontrrewolucji“ jako pojęciem trwałem przez pięćdziesiąt lat, kodeks robi wrażenie ustawy wydanej w epoce jakiejś przejściowej, w której, jak w czasie wojny, sprowadza się wszystko przedewszystkiem do wspólnego mianownika — walki z nieprzyjacielem.

Kodeks idzie jeszcze dalej: nietylko przy przestępstwach o podkładzie kontrrewolucyjnym daje sędziemu wskazówki, jak ma ze swobody sędziowskiej korzystać, by zwalczać ruchy kontrrewolucyjne, ale ponadto dzieli wprost przestępstwa (w części ogólnej art. 27) na dwie grupy, na takie, które są skierowane przeciw podstawom nowego porządku prawnego, ustanowionego przez władzę robotniczo-włościańską, lub też przez nią uznane za najbardziej niebezpieczne, tudzież na wszelkie inne przestępstwa. Jak już wyżej zaznaczono, nie jest kodeks w tym względzie zbyt konsekwentnym, gdyż obok przestępstw kontrrewolucyjnych wymienia wszelkie cięższe przestępstwa.

Nadzwyczajne złagodzenie kary.

Kodeks tak silnie podkreślając wolę ustawodawcy zezwala jednak w wyjątkowych wypadkach zejść niżej minimum ustawowego, możliwość taka zajdzie albo wtedy, kiedy będziemy mieli do czynienia z grupą przestępstw, przy których ustawodawca podaje stałe minimum (kontrrewolucyjne lub bardzo ciężkie przestępstwa), albo też w innych wypadkach, tam,

gdzie ustawodawca nie podaje minimum dla danego środka karnego, tak np. art. 130 przewiduje karę pozbawienia wolności do dwu lat, nie podaje minimum, ale to minimum można oznaczyć na podstawie art. 34 (karę pozbawienia wolności wymierza się najmniej na przeciąg jednego miesiąca). Otóż kodeks sowiecki pozwala w art. 28 zejść niżej tego minimum lub zastosować inny środek karny dla danego przestępstwa nieprzewidziany. Kodeks wymaga od sędziego tylko podania motywów, które go do tego skłoniły.

Warunkowe wstrzymanie wykonania kary (art. 36 i następujące). Instytucję tę stosuje kodeks do kary pozbawienia wolności a postać jej odpowiada dawnej postaci angielskiej, ograniczającej się do przestępcy, który po raz pierwszy zetknął się z sądem karnym (probation of first offenders); okres próby może trwać od trzech do dziesięciu lat. Nie można stosować tej instytucji do przestępców skazanych na pozbawienie praw (art. 36), za przestępstwo dokonane z pobudek hańbiących (por. art. 42). Próbę uważa się za nieudałą, jeżeli skazany w okresie zawieszenia popełni przestępstwo takie same lub takiego samego rodzaju, tak zatem zawieszenie kary wymierzonej z powodu przestępstwa na tle erotycznem pozostanie w mocy pomimo, że sprawca w okresie próby popełnił oszustwo.

Już jak wyżej zaznaczono kodeks sowjecki w warunkowem zawieszeniu wykonania kary widzi osobny środek karny, aczkolwiek przyjmuje się powszechnie,

że jst to tylko zabieg proceduralny, niezmieniający nic na istocie środka karnego, który albo wykonamy, albo nie wykonamy. Skąd bierze się to dziwne stanowisko? Może wyjaśni nam sprawę tę art. 82 (części szczegółowej), który wspomina, że przy rozruchu, buncie i t. p. przestępstwach tłumu wolno jest w stosunku do uczestników umysłowo ograniczonych stosować karę „warunkową" (usłownoje nakazańje). Ten zwrot użyty w części szczegółowej, zwrot nieścisły, popularny, w rodzaju „warunkowego ukarania" czy „warunkowego skazania" stał się pobudką do wprowadzenia zwrotu „warunkowe osądzenie" (usłownoje osużdieńje) do art. 32. Oczywiście ta geneza historyczno-psychologiczna nie uwalnia ustawodawców od zarzutu błędu kodyfikacyjnego, tak samo jak nie tłumaczy, dlaczego ustawodawca podawszy raz w części ogólnej zasady, których trzymać się należy przy stosowaniu instytucji, osobno w części szczegółowej wspomina znowu o możności stosowania jej w konkretnych wypadkach, jak w wypadku art. 82. Również niejasnem jest, dlaczego według art. 36 warukiem stosowania wspomnianej instytucji jest trudne położenie życiowe przestępcy, „zbieg ciężkich okoliczności życiowych" a w art. 82 każe kodeks stosować ją w wypadku „ograniczoności umysłowej". Widocznem jest, że formuła z art. 36 okazała się za ciasna, należało ją wobec wypadków takich, jak przewidziane w art. 82, rozszerzyć, należało to jednak uczynić w części ogólnej przez wprowadzenie odpowiedniej poprawki do art. 36, nie wolno jednak po podaniu reguły w czę-

ści ogólnej stosować instytucję w warunkach zupełnie innych w części szczegółowej, w dodatku nie wiadomo, czy ów „ograniczony“ sprawca z art. 82 może korzystać z warunkowego zawieszenia wykonania kary w takim razie jeżeli już raz był karany, sprzeciwiałby się temu art. 36; skoro jednak raz zmienia się podstawa stosowania jakiejś instytucji, to nigdy nie wiadomo, jak daleko zmiana sięga.

Środki zabezpieczające.

Kodeks sowjecki, jak wiadomo, naśladując szkołę włoską zalicza karę do środków „ochronnych“ (por. art. 26 i tytuł rozdziału IV), niemniej wprowadza *osobne* środki zabezpieczające pod nazwą innych „środków ochrony socjalnej“ (art. 46). Zalicza tutaj umieszczenie w zakładzie dla osób umysłowo lub moralnie upośledzonych, leczenie przymusowe, zakaz piastowania urzędu, zakaz trudnienia się pewnym zawodem, wydalenie z pewnej miejscowości i oddanie nieletniego rodzicom lub innym osobom „za poręczeniem“. Wyliczenie to jest równie niesystematyczne i chaotyczne jak grupowanie środków karnych (art. 32). Nasuwają się tutaj wątpliwości: dlaczego wydalenie z państwa jest środkiem karnym a wydalenie z pewnej miejscowości środkiem ochrony socjalnej, dlaczego pozbawienie praw lub zwolnienie ze służby jest środkiem karnym a zakaz piastowania jakiegokolwiek urzędu i t. p., jest środkiem ochrony socjalnej. Wszak wyżej wspomniane środki „karne“ mieszc-

czą w sobie wybitny czynnik celowości i zabezpieczenia społecznego, jak znów owe środki „ochrony socjalnej“ nie są pozbawione pierwiastka kary. Natomiast czynnik zabezpieczenia społecznego *czystego* — zawierają inne środki ochrony socjalnej: zamknięcie w zakładzie dla upośledzonych, leczenie przymusowe i oddanie rodzinie za poręczeniem.

Z art. 47 w zestawieniu z następującemi zdaje się wynikać, że oddanie do zakładu dla upośledzonych i leczenie przymusowe stosuje się w wypadkach, kiedy sąd nie wydaje wyroku skazującego dla braku poczytalności, a z art. 46 lit. e i art. 56 zdaje się wynikać, że oddanie za poręczeniem rodzicom nieletniego następuje także w wypadkach, kiedy sąd nie wymierza kary. Sprawy te nie są jasne, w każdym razie ograniczenie się do leczenia tylko wręcz niepoczytalnych nie może znaleść uznania.

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA.

Przestępstwa przeciw państwu wychodzą z charakterystycznego dla całego kodeksu pojęcia „kontrrewolucji“. Kontrewolucyjnem jest nietylko działanie, które zmierza do obalenia władzy robotniczo-włościańskiej i t. p. ale także działanie skierowane „ku wspomaganiu tej części burżuazji międzynarodowej, która nie uznaje komunistycznego systemu własności“. Jak elastycznem jest to pojęcie, wynika z dodatku, że kontrrewolucyjnem jest takie działanie nietylko wtedy, gdy bezpośrednio zmierza do celu, ale także i wtedy, kie-

dy w wyobrażeniu sprawcy przedstawia się jako zamach na zdobycze rewolucji proletarjackiej (art. 57), Na podstawie tego artykułu może zasądzić każdego, kto probuje obalić system przez naukowe wątpliwości co do gospodarczej wartości komunizmu albo przez wskazywanie na dobre strony kapitalizmu.

Znamiennem jest, że wzmianka o pomocy udzielanej międzynarodowej burżuazji powtarza się także w art. 61 (udział w organizacji wspierającej międzynarodową burżuazję) i w art. 70 (propaganda i agitacja w tym kierunku).

Charakterystycznem jest, że w tym rozdziale wspomina się o zamachach skierowanych przeciw „przedstawicielom władzy sowieckiej lub przeciw działaczom rewolucyjnym organizacji robotniczo-włościańskiej“ (art 64). Zatem samo organizowanie takich zamachów zwanych aktami terorystycznemi, samo przygotowywanie czynu karygodnego karze się według art. 58 ust. 1 t. j. karą śmierci i konfiskatą całego majątku, w razie okoliczności łagodzących może w miejsce kary śmierci wstąpić kara pozbawienia wolności, jednak najmniej pięcioletnia. Tak zatem w miejsce ochrony dawnych monarchów i w miejsce zbrodni zwanej zdradą główną wstąpiła równie ostra ochrona życia przedstawicieli władzy a nawet działaczy rewolucyjnych.

Niezmiernie zajmującym jest przepis art. 67, który wspomina o czynnych działaniach i czynnej walce przeciwko klasie robotniczej i ruchowi robotniczemu, a to jeszcze z czasów carskich i z czasów, kie-

dy sprawcy znajdowali się na odpowiedzialnych stanowiskach lub stanowiskach zaufania. Tak zatem dziś karać można za czyny spełnione przed laty kilkunastu i to za czyny, które dopiero według obecnego kodeksu przedstawiają się jako karygodne. Jestto curiosum prawnicze, gdyż pociąga się do odpowiedzialności karnej za czyn, który w chwili dokonania nie był przestępstwem. Oczywiście mogłoby się zdawać, że przepis taki nie jest groźnym wobec istnienia przepisów o przedawnieniu i wobec krótkich okresów przedawnienia. Ustawodawca nie zapomniał jednak o tem by przepisy o przedawnieniu sparaliżować, w art. 33 pomieszczono bowiem nieznaczną uwagę: „odnośnie do przestępstw przewidzianych w art. 67 niniejszego kodeksu zastosowanie przedawnienia w poszczególnych wypadkach pozostawia się *uznaniu sądu*“. Znaczy to praktycznie: jeżeli jakiś urzędnik zajęty był uśmierzaniem rozruchów robotniczych w roku 1910, to z punktu widzenia kodeksu sowjeckiego działał przeciw klasie robotniczej, wprawdzie ze stanowiska podówczas obowiązujących przepisów działał legalnie, wprawdzie od chwili dokonania czynu upłynęło nie pięć lat wymaganych do przedawnienia a trzy razy tyle, to jednak sąd może zupełnie swobodnie rozstrzygnąć, że przedawnienie nie zachodzi, może zatem zastosować najwyższy wymiar kary i może zarządzić rozstrzelanie.

Pozatem dział przestępstw przeciwko państwu porusza się w ramach zwykle używanych w takich wypadkach a więc przewiduje karygodność samych

czynności przygotowawczych, przewiduje karygodność zatajania (art. 68), karygodność niedoniesienia (art. 89). Jest to szablonowy arsenał środków do walki z przestępstwami przeciw bezpieczeństwu zewnętrznemu lub wewnętrznemu państwa.

Przestępstwa przeciw *władzy* (część druga rozdziału przestępstw przeciw państwu) obejmują zamachy skierowane nietylko przeciw organom administracji państwa, ale także przestępstwa skierowane przeciw organom gospodarstwa ludowego. Zaliczenie najróżniejszych zjawisk przestępnych do tej grupy nie jest zbyt szczęśliwe, należą tu bowiem przestępstwa wyraźnie skierowane przeciw porządkowi publicznemu lub przeciw dobrom jednostki jak np. tworzenie bandy rozbójniczej (art. 76), udział w rozruchach mających na oku pogromy, podpalenie i t. p. (art. 75), dalej przestępstwa typowo skierowane przeciw wojskowej sile państwa, jak uchylanie się od służby wojskowej i t. p. (art. 81 i następujące), również nie są przestępstwami przeciw „władzy“ działania mające na oku ukrócenie dochodów państwowych przez niepłacenie podatków lub wogóle przez umniejszenie siły gospodarczej państwa a to skutkiem uchylania się od wypełniania pewnych powinności albo za pomocą fałszowania znaków pieniężnych i t. p. Według kodeksu sowieckiego wszystkie te przestępstwa są przestępstwami przeciw władzy. Należy tutaj także według art. 79 nieuiszczanie podatków pieniężnych lub naturalnych na czas albo też wprost odmowa ich uiszczenia, dalej odmowa wypełniania powinności lub

wykonania robót mających znaczenie ogólno-państwowe, przestępstwo to podlega ukaraniu administracyjnemu w zasadzie, ale w wypadku recydywy stanowi przestępstwo należące do kompetencji sądów i podlega karze pozbawienia wolności lub robót przymusowych najmniej przez sześć miesięcy albo karze konfiskaty majątku albo wreszcie grzywnie odpowiadającej conajmniej podwójnej wartości nieuiszczonych opłat lub niewypełnionych powinności.

Wymienić także należy art. 97, który mówi o naruszeniu przepisów co do wywozu zagranicę lub przywozu z zagranicy towarów lub wartości pieniężnych, przestępstwo to karze się robotami przymusowemi do trzech miesięcy i t. d. Interesującym jest także art. 98, który przepisuje karę robót przymusowych do sześciu miesięcy za wyjazd zagranicę lub za wjazd do państwa sowjetów — bez paszportu. Zawodowo udzielana pomoc w przekraczaniu granicy państwowej (oczywiście bez należytego zezwolenia) powoduje karę pozbawienia wolności co najmniej przez jeden rok.

Do przestępstw przeciw władzy zalicza się także samowolne wydanie czy powielenie (celem pozbycia) utworów literackich i t. p., uznanych za dobro państwa (art. 101), ukrycie zbiorów, pomników starożytności i dzieł sztuki podlegających rejestracji, spisaniu lub oddaniu pod opiekę państwa (art. 102), udział w wyborach ze strony osoby niemającej do tego prawa (art. 104).

Przestępstwa urzędnicze przedstawiają właściwo-

ści czysto rosyjskie co do traktowania tej materji. Podobnie jak w kodeksie z roku 1903 mamy tu pomieszane sprawy należące do ustawy karnej z wykroczeniami o charakterze dyscyplinarnym. Dzieje się to z całą świadomością, kodyfikator wspomina wręcz o karach dyscyplinarnych (por. art. 105, 118) a nadto spotykamy obok przestępstw urzędniczych t. zw. właściwych także przestępstwa urzędnicze t. zw. niewłaściwe jak przywłaszczenie z art. 113 lub fałszerstwo z art. 116. Ponadto spotykamy tutaj błąd kodyfikacyjny, który zresztą znaleźć można także w innych ustawach, a mianowicie, że obok przekupstwa t. zw. biernego (wzięcie łapówki) spotykamy także przekupstwo czynne (danie łapówki) por. art. 114 i 114 I. Ściśle biorąc jest jednak inaczej, przestępstwem urzędniczem jest tylko przekupstwo bierne a nie jest niem nigdy przekupstwo czynne.

Przestępstw religijnych niema (wyjątek stanowi chyba art. 125), natomiast znajdujemy w kodeksie sowieckim niezmiernie charakterystyczny rozdział p. t. naruszenie przepisów *o rozdziale kościoła od państwa.* Intytulacja sama uprawnia nas do oczekiwania, że spotkamy się tutaj z przestępstwami, które polegają na wprowadzeniu funkcji religijnych, stanowiących właściwą domenę kościoła, w pewien niestosowny związek z życiem państwowem albo też, że spotkamy się z przestępstwami, które polegają na przedsiębraniu przez osoby poświęcone służbie kościelnej czynności wchodzących w obręb administracji państwowej. Tak też jest rzeczywiście do pewnego stopnia: znajdujemy

w tym dziale przepisy karzące wykładanie nauk religijnych w państwowych zakładach naukowych (art. 121), spełnianie religijnych obrządków w państwowych zakładach i przedsiębiorstwach, zamieszczanie wizerunków religijnych w państwowych gmachach (art. 124) czytamy także o przywłaszczeniu sobie przez religijne lub kościelne organizacje, funkcji administracyjnych, sądowych lub innych publiczno-prawnych (art. 123). Czem jednak wytłómaczyć, że przestępstwem jest wykładanie nieletnim nauk religijnych w zakładach *prywatnych* (art. 121), wszak tutaj nie wkracza się w sferę życia państwowego, ani zakład nie jest państwowym, ani gmach, w którym nauka się odbywa. Wyczuwa się tutaj walkę z religją jako taką. Widoczną jest ona także w art. 120, który wspomina o dokonaniu oszukańczych czynności w celu wywołania zabobonów wśród mas ludności, oczywiście może tutaj chodzić o zwalczanie wiary w cudy, w cudowne obrazy i t. p. Por. art. 227.

Jaki jest motyw tej zaciekłości, wyjaśnia z naiwną szczerością art. 119 wprowadzający jako osobne przestępstwo wykorzystanie religijnych przesądów mas w celu obalenia robotniczo-włościańskiej władzy, albo w celu skłonienia do sprzeciwiania się ustawom i rozporządzeniom władzy. Jeżeli uwzględnimy, że wszelkie działania zmierzające do obalenia władz rewolucyjnych podpadają pod jedno z licznych przestępstw kontrrewolucyjnych, to musimy dopatrywać się w art. 119 tendencji do ekstenzywnej interpretacji pojęcia szerzenia „religijnych przesądów“ jako iden-

tycznych z przygotowaniem zamachu na władzę robotniczo-włościańską.

Dziwnie od tego wszystkiego odbija art. 125 wprowadzający ochronę wierzeń religijnych — przestępstwem jest przeszkadzanie w wykonywaniu obrządków religijnych, o ile nie zakłócają spokoju publicznego i nie są powiązane z zamachami na prawa obywateli (?).

Próbując stworzyć syntezę musiałoby się przyjść do następujących wniosków: w państwie sowjetów wolno modlić się w domu i w pojedynkę, taka modlitwa stoi nawet pod ochroną prawa, bo kto jej przeszkadza może ponieść karę. — ale nie wolno modlić się głośno, gdyż to narusza spokój publiczny, nie wolno szerzyć wierzeń religijnych, gdyż są to zabobony niebezpieczne dla władzy, nie wolno oczywiście uczyć religji, ani w państwowych, ani w prywatnych szkołach, oczywiście nie wolno też wprowadzać żadnego pierwiastka religijnego do życia państwowego.

Przestępstwa gospodarcze. W państwie, którego osią jest wprowadzenie jednolitego systemu gospodarczego, polegającego na uchyleniu własności prywatnej i na powrocie do prymitywnych form gospodarki komunistycznej sprawa życia gospodarczego musi wybijać się na pierwszy plan — także w kodeksie karnym.

Tem też tłómaczy się powracanie do tych spraw w rozmaitych miejscach kodeksu, tem tłómaczy się wprowadzenie osobnego rozdziału o przestępstwach

gospodarczych. Już między przestępstwami przeciw „władzy“ spotykamy art. 99 mówiący o naruszeniu przepisów wydanych celem ochrony lasów, o prowadzeniu gospodarki leśnej z naruszeniem planu, o polowaniu i rybołóstwie w czasie niedozwolonym lub w miejscach niedozwolonych — sposobami lub środkami niedozwolonemi i t. d. Przepis ten dziwnie przypomina przepisy karne ludów oddających się myślistwu i rybołóstwu; uwagę zwraca zwłaszcza sam fakt pomieszczenia tego przepisu karnego w grupie przestępstw przeciw władzy.

Specjalny rozdział o przestępstwach gospodarczych podkreśla z naciskiem przedewszystkiem to, co charakteryzuje system sowiecki a mianowicie obowiązek pracy na każde żądanie państwa. Jasnem jest, że w tych warunkach także t. zw. dezercja od pracy jest przestępstwem a dalej, że przestępstwem jest także uchylanie się od ewidencji lub rejestracji, niezgłoszenie się do pracy lub samowolne opuszczenie pracy (art. 126). Specjalnym typem takiego przestępstwa jest wydalenie się osoby należącej do załogi handlowego okrętu znajdującego się w porcie zagranicznym (art. 126^1).

System komunistyczny podyktował także wprowadzenie do kodeksu przepisów karzących za niegospodarność kierowników państwowych zakładów wytwórczych (art. 127, 128), przepisów karzących zawieranie umów niekorzystnych dla tych zakładów (art. 129), karzących wydawanie wytworów produkcji niezgodnie z ich przeznaczeniem (art. 131). Nietylko kie-

rownicy zakładów mogą odpowiadać karnie za złe wyniki gospodarki, ale także osoby prywatne, które zawierały umowę z państwowemi zakładami i na tej podstawie wyrządziły państwu jakąś szkodę (art. 130). Ustosunkowanie się do ludzi pracy występuje w sposób wyrazisty w art. 132 mówiącym o naruszeniu zasad pracy, w art. 133 mówiącym o niestosowaniu się do umów zbiorowych, w art. 134 mówiącym o przeszkadzaniu działalności komitetów fabrycznych.

Sprawa mieszkaniowa występuje w przepisach (art. 135) o pobieraniu czynszów nadmiernych (ponad ustaloną normę) od robotników i państwowych funkcjonarjuszów, wynikałoby stąd, że od innych warstw ludności wolno pobierać czynsz według umowy, dalej w przepisie o bezprawnem usuwaniu z mieszkania robotników i funkcjonarjuszy państwowych. Nie jest jasnem, co ustawa rozumie przez „bezprawne usuwanie“ wszak normalnie będzie usuwanie połączone z jakimś gwałtem przeciw osobie, nie wymaga to specjalnego regulowania, a nadto przepis kodeksu każe się domyślać, że bezprawne usuwanie innych osób jest bezkarnem. Wspomnieć jeszcze należy o działaniu na szkodę państwowego monopolu (art. 136), o przepisach specjalnych dotyczących wyrobu napojów wyskokowych (art. 140).

Biorąc przepisy kodeksu sowjeckiego za podstawę musimy przyjść do przekonania, że życie gospodarcze sowietów nie jest oparte konsekwentnie na komunizmie, wskazują na to wzmianki o pobieraniu czynszu za mieszkanie, nie są więc domy własnością

wspólną, czynsze mają być stosowane do norm pewnych, ale tylko o ile chodzi o pewne kategorje najemców (faworyzowanych), pozatem zdaje się panować wolność umowy, istnieją umowy zawierane z zakładami państwowemi, umowy, przy których osoby prywatne pobierają zaliczki, mają dopełnić zobowiązań według umowy, mogą dopuścić się wykorzystania dostarczonych przez państwo środków — istnieje zatem gatunek samoistnych przedsiębiorców, którzy w stosunku do państwa występują w charakterze kontrahentów (art. 130). Osoby prywatne mogą zawierać umowy z pracownikami o pracę (art. 133), handel jest dopuszczony, nie wolno tylko złośliwie podnosić cen za towary przez sztuczne magazynowanie (art. 137), nie wolno przy wykonywaniu handlu naruszać wydanych, specjalnych przepisów (art. 141).

Wyczuwa się natomiast niewątpliwie wielki wpływ etatyzmu, gdyż mowa jest o przedsiębiorstwach i zakładach państwowych jako części składowej życia państwowego a nie jako o zjawiskach tego samego typu, co przedsiębiorstwa prywatne. Srogie kary na zawiadowców państwowych zakładów i przedsiębiorstw państwowych wskazują na wielkie znaczenie, jakie przywiązuje społeczeństwo do dobrego funkcjonowania tych zakładów. Z punktu widzenia logiki nie można odmówić konsekwencji systemowi etatystycznemu, jeżeli wprowadzając państwo do życia gospodarczego pociąga do odpowiedzialności urzędników nie wypełniających należycie swych obowiązków. W tych warunkach oczywiście urzędnik zaniedbujący się

i narażający społeczeństwo na straty finansowe odpowiadać powinien kryminalnie tak samo, jak urzędnik narażający interesy państwa na szwank w innej dziedzinie np. bezpieczeństwa zewnętrznego. Niezwykle uderza, (chociaż ze stanowiska komunizmu uzasadnione), traktowanie naruszania obowiązku pracy, wiadomo, że istnieje przepis o dezercji od pracy (art. 126), z którego wynika, że obywatele sowjeccy mogą być przymuszani do pracy nietylko tytułem kary (roboty przymusowe), ale także jako pracownicy wolni, obowiązani do świadczeń na rzecz państwa; nazywa się to „mobilizacją pracy". Dezercja taka może w pewnych warunkach pociągnąć za sobą bardzo niemiłe następstwa a mianowicie, gdy stwierdzono, że chodzi w danej sytuacji „o obronę kraju" (art. 126 ust. II), gdyż wtedy z tytułu niewykonania robót mających znaczenie ogólno-państwowe może sprawca ponieść karę wyżej sześciu miesięcy pozbawienia wolności albo też karę konfiskaty całego majątku (art. 79).

W zakładach prywatnych musi właściciel nietylko stosować się do umów zbiorowych zawartych ze związkami zawodowemi (art. 133), nietylko musi stosować się do wszelkich przepisów mających na celu ochronę pracy (art. 132), ale co więcej musi znosić działalność t. zw. *fabrycznych komitetów* wyłonionych przez związki zawodowe (art. 134). Nie jest to wynikowa systemu komunistycznego, gdyż komunizm sprzeciwia się wogóle prowadzeniu prywatnych przedsiębiorstw, jestto tylko doprowadzona do absurdu ochro-

na pracy, wynikająca więcej z chęci krępowania właściciela, niż z konieczności kontroli.

Przestępstwa przeciw życiu i zdrowiu. W grupie tej uderza sposób załatwienia sprawy spędzenia płodu. Okazuje się, że według kodeksu sowieckiego (art. 146) podmiotem tego przestępstwa nie może być matka a może być tylko osoba trzecia, przeprowadzająca spędzenie płodu a to albo osoba zupełnie nieukwalifikowana, przedsiębiorąca zabieg bez odpowiedniego do tego lekarskiego przygotowania, albo też osoba ukwalifikowana, która przedsiębierze zabieg w warunkach nieodpowiednich, albo też bez zgody matki. Jestto stanowisko, które poprostu nie wprowadza ochrony życia przyszłego dziecka a ogranicza się tylko do ochrony życia lub zdrowia kiebiety ciężarnej *). Oficjalny komentarz do kodeksu sowjeckiego tłomaczy nam jego stanowisko w tej kwestji, zapowiada mianowicie, że z chwilą wejścia socjalizmu w głąb życia społeczeństw, żadna matka nie będzie potrzebowała spędzać płód, obecnie jednak wobec pozostałości systemu kapitalistycznego w Rosji niejedna ciężarna jest w trudnem położeniu ekonomicznem i dlatego kodeks karny nie ściga spędzenia płodu.

---

*) Stanowisko to podziela częściowo Warszawskie Towarzystwo Kryminologiczne, które w uchwale swej z dnia 20 marca 1926 przyjęło zasadę, że ciężarna aż do trzeciego miesiąca ciąży włącznie może bez ograniczeń rozporządzać życiem płodu, w następującym zaś okresie może rozporządzać niem także, ale już tylko pod warunkami wymienionemi w uchwale Towarzystwa.

Argumentacja ta przypomina teorję anarchistów zapowiadających przyjście takiej epoki w życiu ludzkości, iż nie będzie potrzeba ustaw, gdyż wobec wysokiego stopnia altruizmu i miłości bliźniego jednostki ludzkie nie będą zdolne do działania na szkodę innych.

Kodeks sowjecki karze niezwykle surowo rozmyślne udzerzenie, pobicie lub inną gwałtowną czynność, która sprawiła ból fizyczny (art. 157). Karą za takie działanie jest pozbawienie wolności lub roboty przymusowe do roku (lub nawet do dwu lat).

Przestępstwa przeciw wolności. W grupie tej zwraca uwagę specjalny przepis traktujący o umieszczeniu osoby zdrowej w szpitalu dla umysłowo chorych a to z chęci zysku lub z innych osobistych względów (art. 161). Karą jest pozbawienie wolności przez czas co najmniej pięciu lat, natomiast zwykłe pozbawienie wolności karane jest zamknięciem najwyżej do roku (art. 159). Stanowisko to przypomina przepis kodeksu rosyjskiego z roku 1903 (art. 500).

Pod względem kodyfikacyjnym niefortunnem jest pomieszczenie w grupie przestępstw przeciw wolności porwania, ukrycia lub zamiany dziecka (z chęci zysku), gdyż widocznem jest, że chodzi tutaj albo o wymuszenie albo o sfałszowanie stanu cywilnego dziecka, przyczem porwanie, ukrycie i t. p. ma stanowić środek do celu. W wypadkach zaś, w których porwanie to, ukrycie i t. p. ma mieć samoistne znaczenie, przepis o pozbawieniu wolności powinien być wystarczający. Postać wprowadzona przez kodeks sowjecki ma silny

podkład archaiczny, chociaż w pewnej mierze opiera się na kodeksie rosyjskim z roku 1903 (art 502).

Przepis z dziedziny *pozostawienia w niebezpieczeństwie* (art. 163 i nast.) są parafrazą przepisów kodeksu rosyjskiego z roku 1903 (por. art. 489 i nast.).

Przestępstwa na tle życia *płciowego* wprowadzają pojęcie, braku dojrzałości płciowej, pojęcie wymagające badania przedmiotu przestępstwa przez znawców (por. art. 166 i 167).

Przestępstwa *przeciw mieniu* wychodzą z założenia, że kradzież, to jest zabór mienia — tajny (art. 180), rabunek, to jest zabór mienia — jawny (art. 182), rozbój, to jest napad na kogoś celem zabrania mienia (art. 184). W zestawieniu zaboru mienia tajnego i jawnego wyczuwa się francuskie odróżnienie kradzieży zwykłej — vol i rabunku jako vol avec violence, bo przy kradzieży jawnej przyjąć trzeba przełamywanie pewnego oporu.

Lichwa jestto zawodowe pobieranie procentów wyższych, niż ustawowo dozwolono, albo pobieranie wyższego wynagrodzenia za świadczenia realne niż w danej okolicy przyjęto (por. art. 193). To czysto formalne stanowisko zbliżone do francuskiego nie jest postępem a raczej cofnięciem się wstecz w stosunku do kodeksu z roku 1903 (art. 608, 609).

Interesującem jest zjawiskiem wprowadzenie do kodeksu karnego — przestępstw *wojskowych* (art. 200 i nast.). Oczywiście, jeżeli wprowadza się wielki dział przestępstw urzędniczych, można wprowadzić także

wojskowe, czy jednak kodeks karny jako ustawa powszechna na tem nie cierpi, to kwestja inna.

Nadmienić wypada, że niema w kod. sowjeckim pewnych przestęptw, które pospolicie spotykamy w ustawach karnych, niema *dwużeństwa* (czy wielożeństwa), natomiast przestępstwo to jest przewidziane dla terytorjów zamieszkałych przez Kirgizów, Baszkirów, dla Turkiestanu i t. p., widocznie ludy „pierwotne“ wyżej cenią instytucję małżeństwa od władców rdzennej Rosji. Niema w kodeksie sowjeckim naruszenia *miru domowego* (widocznie zasada „my house is my castle“ jest zbyt arystokratyczną, nawet gdy chodzi o mieszkanie wynajęte w obcym domu), niema *nierządu przeciw naturze* (wzmianka o nim w art. 167 dotyczy tylko okoliczności obciążającej).

Prof. dr. Juljusz Makarewicz.

CZĘŚĆ OGÓLNA.

I. ZAKRES MOCY OBOWIĄZUJĄCEJ KODEKSU KARNEGO.

Art. 1.

Moc obowiązująca Kodeksu Karnego rozciąga się na wszystkie przestępstwa popełnione w granicach S. S. S. R. zarówno przez jej obywateli, jak i przez cudzoziemców, o ile ci ostatni z mocy swego stanowiska dyplomatycznego, nie korzystają z prawa zakrajowości.

Art. 2.

Moc obowiązująca niniejszego Kodeksu rozciąga się na obywateli S. S. S. R. także i w tym wypadku, gdy popełnili przestępstwo poza granicami Republiki.

Art. 3.

Moc obowiązująca niniejszego Kodeksu rozciąga się także na przebywających w S. S. S. R. cudzoziemców, którzy poza granicami Republiki popełnili przestępstwa, skierowane przeciwko podstawom ustroju państwowego i sile zbrojnej S. S. S. R.

Art. 4.

Wyjątki co do obowiązywania art. 2 i 3 Kodeksu Karnego mogą mieć miejsce tylko w drodze specjalnych umów, zawartych przez S. S. S. R. z poszczególnemi państwami.

II. OGÓLNE ZASADY STOSOWANIA KARY.

Art. 5.

Kodeks Karny S. S. S. R. ma za zadanie ochronę prawną państwa ludzi pracy przed przestępstwami oraz przed czynnikami społecznie niebezpiecznemi, a zadanie to urzeczywistnia drogą stosowania kar, lub innych środków ochrony socjalnej do osób naruszających rewolucyjny porządek prawny.

Art. 6.

Za przestępstwo poczytuje się wszelkie społecznie niebezpieczne działanie lub zaniechanie, zagrażające podstawom ustroju sowieckiego, oraz porządkowi prawnemu, który przez Władzę Robotniczo-Włościańską ustanowiony został na przejściowy okres czasu, prowadzący do ustroju komunistycznego.

Art. 7.

Niebezpieczeństwo, grożące ze strony pewnej osoby przejawia się w popełnieniu czynów dla społeczeństwa szkodliwych albo też w działalności świadczącej o poważnem zagrożeniu społecznego porządku prawnego.

Art. 8.

Karę oraz inne środki ochrony socjalnej stosuje się celem:

a) ogólnego zapobieżenia nowym naruszeniom, tak ze strony naruszającego, jak i ze strony innych niepewnych czynników społecznych;

b) przystosowania naruszającego do warunków współżycia społecznego zapomocą poprawczego wpływu pracy;

c) pozbawienia przestępców możności dokonywania dalszych przestępstw.

Art. 9.

Kary wymierzają organa sądowe według ich socjalistycznego poczucia prawnego z zachowaniem kierujących zasad i artykułów niniejszego Kodeksu.

Art. 10.

W razie braku w Kodeksie Karnym bezpośrednich wskazówek co do poszczególnych rodzajów przestępstw, wymierza się kary względnie środki ochrony socjalnej zgodnie z temi artykułami Kodeksu Karnego, które przewidują przestępstwa najbardziej podobne co do doniosłości i rodzaju, z zachowaniem przepisów ogólnej części niniejszego Kodeksu.

Art. 11.

Karze podlegają tylko ci, którzy:

a) działali umyślnie t. j. przewidzieli skutki swego działania i tych pragnęli, albo też świadomie dopuszczali tychże następnie lub

b) działali nieumyślnie, t. j. lekkomyślnie mniemali, że zapobiegną skutkom swego działania, względnie tychże nie przewidzieli, choć przewidzieć powinni byli.

Art. 12.

Za przygotowania do przestępstwa uważa się wyszukanie, nabycie lub przysposobienie narzędzi, środków, jak również stworzenie warunków dla dokonania przestępstwa. Przygotowanie nie podlega karze, jeśli ono samo przez się nie jest czynnością karalną według niniejszego Kodeksu, sąd jednak władny jest

stosować środki ochrony socjalnej do osób pociągniętych do odpowiedzialności a przezeń uznanych za społecznie niebezpieczne.

Art. 13.

Za usiłowanie poczytuje się działanie skierowane ku dokonaniu przestępstwa, gdy sprawca nie dokonał wszystkiego, co było konieczne dla wprowadzenia jego zamiarów w czyn albo też, gdy skutek przestępny nie nastąpił z przyczyn od sprawcy niezależnych, choć tenże uczynił wszystko, co uważał za konieczne.

Art. 14.

Usiłowanie jakiegokolwiek przestępstwa podlega karze narówni z dokonaniem, przyczem brak lub też znikomość szkodliwych skutków usiłowania mogą być uwzględnione przez sąd przy wymiarze kary; usiłowanie zaś niedoprowadzone do skutku z własnej pobudki usiłującego, karze się narówni z tem przestępstwem, które przezeń rzeczywiście dokonane zostało.

Art. 15.

Za przestępstwo karze się tak sprawców, jak również podżegaczy i pomocników. Karę dla każdego z tych spółuczestników przestępstwa wymierza się stosownie do stopnia uczestnictwa, jak i do stopnia niebezpieczeństwa grożącego ze strony sprawcy oraz przestępstwa przezeń dokonanego.

Art. 16.

Za sprawców uważa się tych, którzy biorą bezpośredni udział w dokonaniu przestępstwa, bez względu na to, na czem ten udział polega.

Za podżegaczy uważa się tych, którzy skłonili do wykonania przestępstwa.

Za pomocników uważa się tych, którzy współdziałają w dokonaniu przestępstwa radami, wskazówkami, usuwaniem przeszkód, ukryciem sprawców lub też przez zatarcie śladów przestępstwa.

Art. 17.

Karze nie podlegają ci, którzy dokonali przestępstwa w stanie chronicznej choroby umysłowej, względnie w stanie przemijającego rozstroju działalności umysłu, albo wogóle w takim stanie, w którym przestępcy nie mogli zdawać sobie sprawy ze swoich czynów, również i ci, którzy aczkolwiek działali w stanie równowagi umysłowej, jednak w czasie wydania lub też wykonania wyroku są chorzy na chorobę umysłową. Do takich osób można stosować jedynie środki ochrony socjalnej, wskazane w art. 46 Kodeksu Karnego.

Artykuł niniejszy nie ma zastosowania do osób, które wprawiły się w stan pijaństwa celem dokonania przestępstwa.

Art. 18.

Kary nie stosują się do małoletnich niżej lat 14, a także do wszystkich nieletnich w wieku od lat 14 do 16, jeśli odnośnie do tych ostatnich Komisja dla Spraw Nieletnich uzna za możliwe ograniczyć się do środków leczniczo-wychowawczych.

Art. 18^1.

Kara przez sąd wymierzona przeciwko nieletnim od lat 14 do 16 ulega obowiązkowemu złagodzeniu o połowę najwyższego wymiaru kary w odnośnych artykułach przewidzianego.

Art. 18².

Kara wymierzona przeciwko nieletnim w wieku od 16 do 18 lat ulega obowiązkowemu złagodzeniu o jedną trzecią najwyższego wymiaru kary, przewidzianego w odnośnych artykułach.

Art. 19.

Karze nie podlega czyn, zagrożony karą, spełniony w obronie koniecznej przed bezprawnym zamachem na osobę lub prawa broniącego się lub innych osób, jeśli przytem nie dopuszczono się przekroczenia granic obrony koniecznej.

Art. 20.

Karze nie podlega czyn, zagrożony karą, dokonany w celu uratowania życia, zdrowia, względnie innego jakiegoś osobowego lub majątkowego dobra swego lub innej osoby, przed niebezpieczeństwem niemożliwem do uniknięcia w danych okolicznościach zapomocą innych środków, jeśli wyrządzona przytem szkoda przedstawia się jako mniej znaczna w porównaniu z uchronionem dobrem.

Art. 21.

Kary nie stosuje się, jeśli od czasu spełnienia przestępstwa, za które w Kodeksie Karnym przewidziany najwyższy wymiar kary wynosi ponad jeden rok pozbawienia wolności,—upłynęło niemniej niż pięć lat albo też, gdy od czasu spełnienia mniej ciężkiego przestępstwa minęło trzy lata, pod warunkiem:

1) że przez cały ten okres czasu nie było żadnych dochodzeń lub śledztwa w tej sprawie i

2) że sprawca, który dokonał przestępstwa, podlegającego przedawnieniu, nie popełnił w czasokresie

w niniejszym artykule przewidzianym żadnego innego przestępstwa.

Art. 22.

Czasokresy przedawnienia ustanowione w art. 21 będą podwojone jeśli postawiony pod śledztwo lub pod sąd ukrył się lub też w inny sposób od tychże się uchylił.

Art. 23.

Kodeks Karny stosuje się do wszystkich czynów, które przed wprowadzeniem tegoż w życie nie były jeszcze przez sąd rozpatrywane.

III. WYMIAR KARY.

Art. 24.

Przy wymiarze kary uwzględnia się stopień niebezpieczeństwa grożącego ze strony sprawcy samego, jak i ze strony przestępstwa przezeń dokonanego. Dla ustalenia tego bada się okoliczności, wśród których przestępstwo dokonane zostało, bada się indywidualność sprawcy otyle, oile ta przejawiła się w dokonanem przezeń przestępstwie i w pobudkach do tegoż i o ile ona da się określić na podstawie jego trybu życia i przeszłości; stwierdza się również oile samo przestępstwo w danych warunkach czasu i miejsca narusza podstawy bezpieczeństwa publicznego.

Art. 25.

Dlatego też w celu określenia wymiaru kary rozróżnia się:

a) czy przestępstwa dokonano w interesie przywrócenia władzy burżuazji, czy też w interesie wyłącznie osobistym sprawcy;

b) czy przestępstwo jest skierowane przeciwko państwu, czy też przeciwko poszczególnej osobie;

c) czy przestępstwa dokonano w stanie głodu lub nędzy, czy też nie;

d) czy przestępstwa dokonano z pobudek niskich, z chęci zysku, czy też bez takich;

e) czy przestępstwa dokonano z pełną świadomością wyrządzonej szkody, lub też z powodu ciemnoty i nieświadomości;

f) czy przestępstwa dokonał przestępca zawodowy lub recydywista, czy też dokonano go po raz pierwszy;

g) czy przestępstwa dokonała grupa (szajka, banda) albo też jedna osoba i czy przestępstwa dokonano za pomocą gwałtu, czy też bez tego;

h) czy sprawca przestępstwa okazał zgóry obmyślany zamiar, okrutność, przebiegłość, czy też przestępstwa dokonano w stanie uniesienia wskutek niedbalstwa, z powodu lekkomyślności albo też pod wpływem gróźb i przymusu ze strony innej osoby;

i) czy przestępstwo zostało dokonane przez pełnoletniego, nieletniego od lat 16 do 18 albo też nieletniego od lat 14 do 16..

Art. 26.

Jako środek ochronny, powinna kara być celową i zarazem pozbawioną jakichkolwiek znamion udręki; nie powinna także narażać sprawcy na bezcelowe i niepotrzebne cierpienia.

Art. 27.

Przy wymiarze kary Kodeks Karny rozróżnia dwa rodzaje przestępstw:

a) skierowane przeciwko podstawom nowego porządku prawnego, ustanowionego przez Władzę Ro-

botniczo-Włościańską lub też przez nią uznane za najbardziej niebezpieczne, co do których to przestępstw nie może sąd zejść niżej przewidzianego w Kodeksie najniższego wymiaru kary, i

b) wszelkie pozostałe przestępstwa, przy których nie może sąd przekroczyć najwyższego wymiaru kary, oznaczonego w ustawie.

Art. 28.

W wypadku, gdy sąd z powodu wyjątkowych okoliczności, zachodzących w danej sprawie, nabiera przeświadczenia co do konieczności zejścia przy wymiarze kary poniżej najniższego wymiaru, przewidzianego w odnośnym artykule Kodeksu Karnego dla danego przestępstwa, lub też zastosowania innego mniej surowego rodzaju kary, w danym artykule nieokreślonego, sąd może dopuścić do takiego odchylenia li tylko wtedy, gdy dokładnie wymieni w wyroku motywy, które go do tego skłoniły.

Art. 29.

Gdy czyn, popełniony przez obwinionego, zawiera znamiona przestępstw, przewidzianych w różnych artykułach Kodeksu, wówczas sąd wymierza karę według artykułu, który przewiduje najsurowszą karę.

Art. 30.

W razie popełnienia przez oskarżonego dwu lub więcej przestępstw przed wydaniem wyroku, sąd, oznaczając karę za każde przestępstwo z osobna, nakłada na winnego najsurowszą ze wszystkich przewidzianych dlań kar, przyczem kara ta może być podwyższona do najwyższego wymiaru, przewidzianego w tym artykule, wedle którego karę wymierzono.

Art. 31.

Przy wymiarze kary przez sąd wlicza się czas zamknięcia prewencyjnego odbytego przed rozprawą na poczet kary pozbawienia wolności.

IV. RODZAJE I GATUNKI KAR I INNYCH ŚRODKÓW OCHRONY SOCJALNEJ.

Art. 32.

Kary, wymierzane wedle Kodeksu Karnego, są następujące:

a) wydalenie z granic S. S. S. R. na pewien czas lub bezterminowo;

b) pozbawienie wolności ze ścisłem odosobnieniem lub bez tego;

c) roboty przymusowe bez straży;

d) warunkowe zasądzenie;

e) konfiskata majątku — zupełna lub częściowa;

f) grzywna;

g) pozbawienie praw;

h) zwolnienie ze służby;

i) nagana publiczna;

j) nałożenie obowiązku wyrównania szkody.

Art. 33.

W sprawach, będących przedmiotem postępowania przed Sądem Najwyższym, przed Sądami Gubernjalnemi oraz przed trybunałami wszelkich kategoryj aż do odwołania przez Wszechrosyjski Centralny Komitet Wykonawczy stosuje się rozstrzelanie w tych wypadkach, gdy w artykułach niniejszego Kodeksu przewidziany jest najwyższy wymiar kary.

U w a g a I. Najwyższy wymiar kary nie może być zastosowany do osób, które w czasie popełnienia

przestępstwa nie osiągnęły 18 lat życia, nie może być również wymierzony lub zastosowany do kobiet, znajdujących się w stanie brzemiennym.

Uwaga II. Najwyższy wymiar kary podlega obowiązkowej zamianie wedle wyboru sądu na kary, przewidziane w art. 32 lit. a) i b), jeśli od czasu dokonania przestępstwa minęło nie mniej niż 5 lat.

Uwaga III. Odnośnie do przestępstw, przewidzianych w art. 67 niniejszego Kodeksu, zastosowanie przedawnienia w poszczególnych wypadkach pozostawia się uznaniu sądu.

Art. 34.

Pozbawienie wolności wymierza się na okres od jednego miesiąca do lat dziesięciu i odbywa się w miejscach pozbawienia wolności (w poprawczych domach pracy, w rolniczo-gospodarczych i rzemieślniczych kolonjach pracy, w domach przejściowo-poprawczych stosownie do tych środków poprawczych, które dla poprawy przestępcy będą konieczne. W wyroku sądowym ma być wskazane, na jaki czas pozbawienia wolności skazuje się zasądzonego i czy zachodzi potrzeba ścisłego odosobnienia. Pozbawienie wolności musi być połączone z pracami, które w miarę możności mają być dostosowane do specjalnych uzdolnień względnie skłonności uwięzionego.

Art. 35.

Roboty przymusowe bez straży wyznacza się na okres czasu od dni 7 do jednego roku. Roboty przymusowe dzielą się na:

a) roboty wedle zawodu, gdy zasądzony pracuje dalej w swoim zawodzie, z obniżeniem jednak klasy taryfowej, z obowiązkiem pracy ponad normę, jak

również z przeniesieniem do innego zakładu, przedsiębiorstwa, lub do innej miejscowości,

i b) niewykwalifikowane roboty fizyczne.

Uwaga. Roboty przymusowe bez pozbawienia wolności stosuje się odnośnie do osób, pozostających w służbie wojskowej przez zatrzymanie tychże w karnych oddziałach wojskowych.

Art. 36.

Gdy przestępstwo, za które wymierzono karę pozbawienia wolności, popełnione zostało przez skazanego po raz pierwszy, a to przy fatalnym dla jego życia zbiegu okoliczności i, gdy stopień niebezpieczeństwa grożącego ze strony skazanego dla społeczeństwa nie wymaga koniecznego odosobnienia go lub nawet nałożenia na niego robót przymusowych, — sąd może zastosować do niego warunkowe zasądzenie, t. j. może orzec o niewykonywaniu tej części wyroku skazującego, która dotyczy pozbawienia wolności, a to pod warunkiem, że skazany nie popełni ani takiego samego, ani tego samego rodzaju przestępstwa, jakiego już dokonał.

Dołączona do wyroku skazującego kara dodatkowa w postaci kary pieniężnej lub majątkowej ma być wykonana wedle zasad ogólnych niezależnie od tego, że kara główna w tym samym wyroku została wymierzona warunkowo. Gdy sąd oznacza, jako skutek skazania danego obwinionego, pozbawienie go praw, wówczas nie może zastosować do niego warunkowego ukarania.

Art. 37.

W razie popełnienia nowego przestępstwa takiego samego lub tego samego rodzaju w ciągu wyznaczonego przez sąd okresu próby (nie mniej niż trzy

i nie więcej niż dziesięć lat) zasądzony odbywa karę pozbawienia wolności wedle wyroku warunkowego po prawomocności wyroku, zasądzającego za nowe przestępstwo, niezależnie przytem od kary wymierzonej w tym ostatnim wyroku, z tem jednak, że ogólny okres pozbawienia wolności, który ma być odcierpiany, wedle obu wyroków, nie powinien przekroczyć lat dziesięciu.

Art. 38.

Konfiskata majątku polega na przymusowem bezpłatnem przywłaszczeniu na rzecz państwa całego lub ściśle przez sąd oznaczonego majątku, zasądzonego z wyjątkiem koniecznych dla zasądzonego i jego rodziny, przedmiotów użytku domowego oraz będącego środkiem utrzymania skazanego i tegoż rodziny inwentarza przemysłu drobnego domowego lub gospodarczo-rolniczego albo też inwentarza, koniecznego dla pracy zawodowej zasądzonego, a także z wyłączeniem artykułów żywnościowych, koniecznych dla osobistej potrzeby zasądzonego i tegoż rodziny na czas nie niżej sześciu miesięcy. Inwentarz, niezbędny dla pracy zawodowej zasądzonego może ulec konfiskacie, jeśli sąd postanawia o pozbawieniu danego osobnika prawa wykonywania odnośnego zawodu.

Art. 38^1.

Przy konfiskacie majątku państwo nie odpowiada za ciążące na nim długi i zobowiązania, jeśli te powstały po zastosowaniu ze strony władz śledczych środków, służących do zachowania majątku.

W pozostałych wypadkach zaspokaja się roszczenia osób trzecich do skonfiskowanego majątku w granicach aktywów, przyczem pierwszeństwo przed wszystkimi ubiegającymi się posiadają ci, którzy mają otrzymać pracę zarobkową oraz organa państwowe.

Art. 39.

Grzywna jest to kara pieniężna, którą sąd nakłada na zasądzonego w granicach zakreślonych poszczególnemi artykułami Kodeksu Karnego, stosownie do stanu majątkowego zasądzonego.

W razie uchylenia się zasądzonego od zapłaty grzywny, ta ostatnia może być orzeczeniem sądu zastąpiona robotami przymusowemi bez straży. Zamiana pozbawienia wolności na grzywnę i grzywny na pozbawienie wolności nie jest dopuszczalna.

U w a g a. Obliczenie grzywny dokonuje się drogą przerachowania sumy wyznaczonej przez sąd w złotych rublach na sowieckie znaki pieniężne wedle kursu dnia zapłaty grzywny.

Art. 40.

Pozbawienie praw polega na odebraniu ich na okres nie wyżej lat pięciu:

1) czynnego i biernego prawa wyborczego;

2) czynnego i biernego prawa wyborczego do organizacyj zawodowych i innych;

3) prawa piastowania urzędu odpowiedzialnego, jak również zasiadania w sądzie ludowym, być obrońcą sądowym, poręczycielem i opiekunem oraz

4) jednego lub kilku z następujących praw obywatelskich wedle wyroku sądu: a) prawa udziału w stowarzyszeniach i związkach, b) prawa dowolnego wyboru miejsca zamieszkania i poruszania się na terytorjum S. S. S. R., c) prawa trudnienia się jakiemikolwiek czynnościami lub zawodem, d) prawa posiadania i dzierżawy budynków, e) prawa dokonywania jakichkolwiek tranzakcyj i zaciągania jakichkolwiek zobowiązań, f) prawa nabywania lub pozbywania jakiegokolwiek majątku, g) prawa dzierżawienia

majątków sowieckich, h) prawa organizowania i utrzymywania przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych, i) prawa użytkowania gruntu własną pracą.

Okres pozbawienia praw dla osób skazanych na karę pozbawienia wolności liczy się od chwili odcierpienia całej kary względnie od chwili warunkowego uwolnienia przedterminowego.

U w a g a. Osoby pełniące służbę wojskową skazane na karę, połączoną z pozbawieniem wolności wydala się z Czerwonej Armji i Floty na cały czas trwania okresu pozbawienia praw.

Art. 41.

Utrata praw może być połączona na podstawie osobnego postanowienia sądu z pozbawieniem zasądzonego orderu Czerwonego Sztandaru lub Sztandaru Pracy, lecz takie postanowienie przed prawomocnością wyroku ma być przedstawione Prezydjum Wszechrosyjskiego Centralnego Komitetu Wykonawczego do zatwierdzenia.

Art. 42.

Sąd orzeka o pozbawieniu praw, jako o karze dodatkowej przy wydawaniu wyroków skazujących za przestępstwa przewidziane w Kodeksie Karnym, jeżeli uznaje zasądzonego za pohańbionego wyrokiem. Rozważenie sprawy pozbawienia praw jest dla sądu obowiązkowe, jeśli w Kodeksie Karnym przewidziana jest kara pozbawienia wolności ponad jeden rok albo też inna surowsza kara.

Art. 43.

Zwolnienie ze służby stosuje się jako środek karny wynikający z uznania sądowego o niemożności po-

zostawienia obwinionego w służbie, jaką w chwili zasądzenia zajmuje.

Art. 44.

Nagana publiczna polega na publicznem oznajmieniu (na zgromadzeniu, wiejskiej zbiórce i t. p.) danej osobie wydanego przez sąd zasądzenia z ogłoszeniem wyroku w prasie na rachunek zasądzonego albo bez tegoż.

Art. 45.

Obowiązek wyrównania szkody nakłada się na zasądzonego tylko wtedy, gdy sąd uważa za celowe, ażeby on własnemi staraniami, ściśle w wyroku wskazanemi, usunął skutki naruszenia prawa lub wyrządzoną poszkodowanemu szkodę.

Art. 46.

Do innych środków ochrony socjalnej, które wedle wyroku sądu zastępują karę względnie z niej wypływają, należą:

a) umieszczenie w zakładzie dla osób umysłowo lub moralnie upośledzonych;

b) leczenie przymusowe;

c) zakaz piastowania jakiegokolwiek urzędu lub trudnienia się jakiemikolwiek czynnościami lub zawodem;

d) wydalenie z pewnej miejscowości;

e) oddanie nieletniego rodzicom, krewnym lub też innym osobom, za poręczeniem, pod warunkiem atoli wszechstronnego zapoznania się sądu z trybem życia i osobą poręczyciela.

Art. 47.

Jeśli sąd w myśl art. 17 Kodeksu Karnego nie zastosuje kary do obwinionego, ale jeśli zarazem

uważa pozostawienie go na wolności za niebezpieczne dla społeczeństwa, wówczas ma postanowić o przymusowem umieszczeniu oskarżonego w zakładzie dla umysłowo lub moralnie upośledzonych albo też w zakładzie leczniczym.

Art. 48.

Osoby przez sąd skazane, jak również przez ten uznane jako społecznie niebezpieczne wskutek popełniania systematycznych nadużyć przy wykonywaniu swego zawodu lub przemysłu względnie przy pełnieniu swej służby mogą być wyrokiem sądowym pozbawione na czas nie ponad pięć lat prawa zajmowania się danym zawodem względnie przemysłem albo też podejmowania się wypełniania pewnych obowiązków.

Art. 49.

Osoby uznane przez sąd za społecznie niebezpieczne, wskutek swej przestępnej działalności albo też wskutek utrzymywania stosunków z przestępnem środowiskiem danej miejscowości mogą być wyrokiem sądowym pozbawione prawa pobytu w pewnych miejscowościach na czas nie ponad lat trzy.

Art. 50.

Sąd wybierając jedną z kar przewidzianych w odnośnym artykule Kodeksu Karnego, może dodać do niej bądź to jakiś konieczny środek ochrony socjalnej, albo też karę mniej surową z pośród wskazanych w art. 32 lit. e — j Kodeksu Karnego.

Art. 51.

Kierownictwo nad wykonywaniem wyroków, opiewających na karę pozbawienia wolności i roboty

przymusowe udziela się Głównemu Zarządowi Zakładów Więziennych, wchodzącemu w skład Komitetu Ludowego dla Spraw Wewnętrznych, a wykonuje się ono przez organa gubernialne oraz przez urzędujące przy tychże: 1) Gubernialne Komisje Rozdzielcze, 2) Komisje Nadzorcze i 3) Biuro Robót Przymusowych.

Nadzór i kierownictwo nad wykonywaniem wyroków opiewających na karę pozbawienia wolności i roboty przymusowe przydziela się Nadzorowi Prokuratorskiemu w stolicy i na prowincji.

Art. 52.

Do osób odbywających karę pozbawienia wolności względnie robót przymusowych, a wykazujących poprawę, może być zastosowane warunkowe przedterminowe uwolnienie.

Art. 53.

Warunkowe przedterminowe uwolnienie polega bądź na zupełnem uwolnieniu od kary, jaką się odbywa, bądź też na przeniesieniu na roboty przymusowe bez straży na cały pozostały okres kary lub też część tegoż, — a stosuje się przez sąd, który wydał wyrok.

Art. 54.

Jeżeli przedterminowo uwolniony popełni w ciągu okresu nieodbytej kary takie same lub tego samego rodzaju przestępstwo, wówczas nieodcierpianą część kary dolicza się do kary za nowe przestępstwo wyrokiem sądu, który rozpatrywał oskarżenie w tej ostatniej sprawie z tem jednak, że ogólny okres pozbawienia wolności, jaki ma odcierpieć, nie powinien przekroczyć lat 10.

Art. 55.

Staranie o przedterminowe uwolnienie może być wszczęte przez samego zasądzonego, przez jego bliskich, przez organizacje, instytucje oraz przez osoby urzędowe, lecz nie przed odcierpieniem przez zasądzonego połowy okresu kary. Władze sądowe nie mają prawa wszczynać sprawy przedterminowego uwolnienia.

Art. 56.

W odniesieniu do nieletnich, którzy do końca okresu odcierpienia kary wyznaczonej im przez sąd nie wykazali dostatecznej poprawy, Komisje Rozdzielcze mogą postawić wniosek w sądzie ludowym siedziby poprawczego zakładu pracy, w którym przebywa nieletni, o przedłużenie jego pobytu w oznaczonym zakładzie aż do poprawy, jednak nie na czas dłuższy, niż wynosi połowa pierwotnie przez sąd wyznaczonego okresu kary.

CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA.

Rozdział I.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO PAŃSTWU.

1. O przestępstwach kontr-rewolucyjnych.

Art. 57.

Za kontr-rewolucyjne poczytuje się wszelkie działanie, skierowane ku obaleniu, poderwaniu lub osłabieniu Władzy Robotniczo - Włościańskiej Sowietów i Rządu Robotniczo-Włościańskiego opartego na Konstytucji Sowieckiej, jak również działania skierowane ku wspomaganiu tej części burżuazji międzynarodowej, która nie uznaje nadchodzącego w miejsce kapitalizmu, równouprawnienia komunistycznego systemu własności i która dąży do obalenia tegoż ostatniego drogą interwencji lub blokady, szpiegowania, finansowania prasy i t. p.

Za kontr-rewolucyjne poczytuje się również i takie działanie, które aczkolwiek nie skierowane bezpośrednio ku osiągnięciu wyżej wskazanych celów, jednak z wiedzą sprawcy przedstawia się jako zamach na zasadnicze polityczne lub gospodarcze zdobycze rewolucji proletarjackiej.

Art. 58.

Organizowanie w celach kontr - rewolucyjnych zbrojnych powstań lub napadów na terytorjum So-

wieckie uzbrojonych oddziałów lub band, jak również udział we wszelkiem przedsięwzięciu zmierzającem w tych samych celach do opanowania władzy w stolicy lub na prowincji albo do gwałtownego oderwania od S. S. S. R. jakiejkolwiek części terytorjum tegoż lub też do zerwania umów przez S. S. S. R. zawartych, karze się —

najwyższą karą oraz konfiskatą całego majątku z możnością zniżenia kary przy okolicznościach łagodzących do pozbawienia wolności na okres nie niżej lat pięciu, ze ścisłem odosobnieniem i konfiskatą całego majątku.

Przy stwierdzeniu nieświadomości uczestnika co do ostatecznych celów przestępstwa w tym artykule określonego, udział w temże karze się —

pozbawieniem wolności na okres nie niżej lat trzech.

Art. 59.

Porozumiewanie się z obcemi państwami lub z poszczególnymi ich przedstawicielami, mające na celu skłonienie tychże do zbrojnej interwencji w sprawach Republiki, do wypowiedzenia jej wojny lub do organizowania wyprawy wojennej, jak również wspieranie obcych państw już po wypowiedzeniu wojny lub po wysłaniu ekspedycji bez względu na to, w czem to wspieranie się przejawiło, karze się —

karami przewidzianemi w pierwszej części artykułu 58 Kodeksu Karnego.

Art. 60.

Udział w organizacji mającej na celu dokonanie przestępstw wskazanych w art. 58 — 59 Kodeksu Karnego, karze się —

karami przewidzianemi w pierwszej i drugiej części art. 58.

Art. 61.

Udział lub współdziałanie w organizacji, czynnej w kierunku wspierania międzynarodowej burżuazji, wspomnianej w art. 57 Kodeksu Karnego, karze się —

temi samemi karami.

Art. 62.

Udział w organizacji, działającej w celach wskazanych w art. 57 Kodeksu Karnego, drogą pobudzania ludności do zaburzeń masowych, do niepłacenia podatków i niewypełniania powinności albo też w jakikolwiek inny sposób na oczywistą szkodę dyktatury klasy robotniczej i rewolucji proletarjackiej, choćby nawet powstanie zbrojne lub zbrojny napad nie stanowiły celu działalności tej organizacji, karze się —

temi samemi karami.

Art. 63.

Przeciwdziałanie normalnej działalności instytucyj lub przedsiębiorstw państwowych albo też proste wykorzystanie tych w celu zniszczenia i poderwania przemysłu państwowego, handlu i transportu dla uskutecznienia działań, przewidzianych w art. 57 (kontr-rewolucja ekonomiczna), karze się —

karami przewidzanemi w art. 58.

Te same czynności pozbawione znamion art. 57 przejawiające się jednak w świadomem niewypełnianiu obowiązków służbowych, świadomie niedbałem ich wykonywaniu albo też w utrudnianiu czynności

przez niepotrzebne przewlekanie spraw biurowych i t. d. (sabotaż) podlegają karom —
przewidzianym w art. 105.

Art. 64.

Organizowanie dla celów kontr - rewolucyjnych, terorystycznych aktów, skierowanych przeciwko przedstawicielom władzy Sowieckiej lub przeciwko działaczom rewolucyjnych organizacyj robotniczo - włościańskich, jak również udział w wykonaniu takich aktów, chociażby nawet poszczególny uczestnik takiego aktu nie należał do organizacji kontr-rewolucyjnej, podlega karom —
przewidzianym w 1 części art. 58.

Art. 65.

Organizowanie w celach kontr-rewolucyjnych zniszczenia lub uszkodzenia za pomocą wybuchu, podpalenia albo też w inny sposób kolejowych albo innych dróg i środków komunikacji, środków łączności w państwie, wodociągów, składów publicznych oraz innych budowli i budynków, jak również udział w wykonaniu wspomnianych przestępstw, podlega karze —
przewidzianej w 1 i 2 części art. 58.

Art. 66.

Udział w szpiegostwie wszelkiego rodzaju, który polega na wydaniu, udzieleniu, gwałtownem wydostaniu lub zbieraniu wiadomości, mających charakter tajemnicy państwowej, w szczególności wojskowych, a to dla państw obcych lub organizacyj kontr-rewolucyjnych w celach kontr-rewolucyjnych lub za wynagrodzeniem, podlega karze —
przewidzianej w 1 części art. 58.
Ogłaszanie tych wiadomości nie w celach kontr-

rewolucyjnych ani dla osiągnięcia korzyści, jak również w braku świadomości co do możliwych skutków takiej działalności, podlega karze —

przewidzianej w 2 części art. 58.

Art. 67.

Czynne działania lub czynna walka, podjęte przeciwko klasie robotniczej i ruchowi rewolucyjnemu w czasie ustroju carskiego na odpowiedzialnych lub specjalnych poufnych (wywiad) stanowiskach, podlega karom —

przewidzianym w 1 części art. 58.

Art. 68.

Zatajenie i wspieranie wszelkiego rodzaju przestępstw, przewidzianych w art. 57 — 67 bez bezpośredniego dokonania oznaczonych przestępstw, albo bez świadomości o ostatecznych celach tychże, podlega karze —

pozbawienia wolności na czas nie niżej jednego roku.

Art. 69.

Propaganda i agitacja, przejawiająca się we wzywaniu do obalenia władzy Sowietów drogą gwałtownych lub zdradzieckich działań albo też drogą czynnego lub biernego przeciwdziałania Rządowi Robotniczo-Włościańskiemu lub też drogą masowego niewypełniania powinności wojskowych lub podatkowych nakładanych na obywateli, podlega karze —

pozbawienia wolności na czas nie niżej lat trzech ze ścisłem odosobnieniem.

Karę za te same przestępstwa, jeśli dokonane zostały w czasie ruchawki wojennej albo przy rozru-

chach masowych, podwyższa się do najwyższego wymiaru.

Nawoływanie do niewykonywania albo do przeciwdziałania zarządzeniom władz centralnych lub miejscowych, jeśli przytem nie stwierdzono celów kontr-rewolucyjnych, podlega karom —

przewidzianym w art. 83 Kodeksu Karnego.

Art. 70.

Propaganda i agitacja w kierunku wspomagania burżuazji wspomnianej w art. 37 podlega karze —

wydalenia z granic S. S. S. R. lub pozbawienia wolności na czas nie niżej lat trzech.

Art. 71.

Samowolny powrót w granice S. S. S. R. w razie zastosowania kary w art. 32 lit. „a", podlega karze —

wedle wyższego wymiaru.

Art. 72.

Wygotowanie, przechowanie celem rozpowszechnienia oraz samo rozpowszechnianie literatury agitacyjnej o charakterze kontr-rewolucyjnym, podlega karze —

pozbawienia wolności na czas nie niżej jednego roku.

Art. 73.

Zmyślanie i rozszerzanie w celach kontr-rewolucyjnych fałszywych pogłosek lub niesprawdzonych wiadomości, mogących wywołać popłoch ogólny, nieufność do władzy albo też dyskredytowanie tejże, podlega karze —

pozbawienia wolności na czas nie niżej 6 miesięcy.

Jeśli nie stwierdzi się charakteru kontr-rewolucyjnego oznaczonych czynności, karę można zniżyć do trzech miesięcy robót przymusowych.

2. O przestępstwach przeciwko władzy.

Art. 74.

Za przestępstwo przeciwko władzy uważa się wszelkie działanie, skierowane ku naruszeniu prawidłowego funkcjonowania podległych organów administracji lub gospodarstwa ludowego, połączone ze sprzeciwieniem się albo z nieposłuszeństwem wobec ustaw władzy sowieckiej, z przeszkadzaniem w czynnościach organów tejże, albo z innemi działaniami, które sprowadzają osłabienie siły i powagi władzy.

Art. 75.

Udział w masowych rozruchach wszelkiego rodzaju, jako to: w pogromach, w niszczeniu dróg i środków komunikacji, w uwolnieniu uwięzionych, w podpaleniu i t. p., jeśli przytem uczestnicy rozruchów byli uzbrojeni, podlega —

1) w odniesieniu do organizatorów, kierowników i podżegaczy, jak również tych uczestników, którym udowodniono dokonanie zabójstw, podpaleń, uszkodzeń cielesnych, zgwałcenia i zbrojnego oporu przeciw władzy —

najwyższej karze wraz z konfiskatą całego majątku z dopuszczalnością zejścia przy okolicznościach łagodzących do kary pozbawienia wolności ze ścisłem odosobnieniem na okres nie niżej lat trzech wraz z konfiskatą majątku;

2) w odniesieniu do pozostałych uzbrojonych uczestników —

karze pozbawienia wolności ze ścisłem odosobnieniem na okres nie niżej lat dwóch z konfiskatą lub bez konfiskaty całego lub części majątku;

3) w odniesieniu do nieuzbrojonych uczestników rozruchów —

karze pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku;

4) w odniesieniu do osób, które nie brały bezpośredniego udziału w rozruchach i gwałtach, lecz współdziałały z uczestnikami rozruchów przez udzielenie im pomocy lub przez zatarcie śladów przestępstwa i ukrycie samych sprawców i przez inne działanie —

karze pozbawienia wolności na okres nie niżej miesięcy sześciu.

Art. 76.

Organizowanie i udział w bandach (uzbrojone szajki) oraz w organizowanych przez bandy napadach rozbójniczych i rabunkach, w najazdach na sowieckie i prywatne instytucje, oraz na poszczególnych obywateli, w zatrzymaniu pociągów i niszczeniu kolei żelaznych, bez względu na to, czy napady te były połączone z pozbawieniem życia i rabunkiem, czy też nie, podlega —

najwyższej karze i konfiskacie całego majątku, dopuszczalnem przytem jest zejście przy okolicznościach łagodzących do kary pozbawienia wolności na czas nie niżej lat trzech, połączone ze ścisłem odosobnieniem i konfiskatą majątku.

Wspomaganie i ukrywanie band oraz poszczególnych uczestników tychże, jak również ukrycie zdobyczy i śladów przestępstwa, podlega —

tymże karom z możnością zniżenia kary do po-

zbawienia wolności na czas nie niżej lat dwóch ze ścisłem odosobnieniem i konfiskatą majątku.

Art. 77.

Udział w rozruchach, nieobciążony działaniami przestępnemi, wskazanemi w art. 75, połączonych jednak z jawnem nieposłuszeństwem wobec prawnych żądań władz albo z przeciwdziałaniem w wypełnieniu przez ostatnie prawnie nałożonych na nie obowiązków lub ze zmuszeniem ich do wykonania oczywiście nieprawnych żądań, chociażby nieposłuszeństwo polegało tylko na odmowie rozwiązania skupienia zagrażającego bezpieczeństwu publicznemu, podlega —

1) w stosunku do podżegaczy, kierowników i organizatorów —

karze pozbawienia wolności na czas nie niżej dwóch lat ze ścisłem odosobnieniem;

2) w stosunku do pozostałych uczestników —

karze pozbawienia wolności na okres nie niżej sześciu miesięcy.

Art. 78.

Masowa odmowa uiszczania podatków pieniężnych lub naturalnych albo też wypełnienia powinności, podlega —

1) w stosunku do podżegaczy, kierowników i organizatorów —

karze pozbawienia wolności na czas nie niżej jednego roku z konfiskatą całego lub części majątku;

2) w stosunku do pozostałych uczestników —

karze pozbawienia wolności na czas nie niżej sześciu miesięcy, albo też grzywnom nie niżej podwójnej wysokości tychże opłat i powinności.

Art. 79.

Nieuiszczenie przez poszczególnych obywateli na czas lub odmowa wpłacenia podatków pieniężnych lub naturalnych, odmowa wypełnienia powinności lub wykonania robót, mających znaczenie ogólno-państwowe, podlega —

po raz pierwszy karom administracyjnym, nakładanym przez odnośne organa władzy w granicach prawem określonych.

Powtórne i uporczywe nieuiszczanie lub odmowa wykonania robót lub powinności, albo też inne czyny, wykazujące zły zamiar po stronie niepłacących, podlegają karze —

pozbawienia wolności lub robót przymusowych na czas nie niżej sześciu miesięcy albo też konfiskaty całego lub części majątku, albo też grzywny nie niżej podwójnej wysokości tychże opłat i powinności.

Art. 80.

Zorganizowane przy wzajemnem porozumieniu ukrycie lub nieprawdziwe wykazanie ilości przedmiotów i artykułów, podlegających opodatkowaniu lub rejestracji, jak również i rozmiarów roli, łąki, ogrodu i lasu, jakoteż ilości bydła, zorganizowana dostawa przedmiotów oczywiście nieprzydatnych, niewykonanie przy wzajemnem porozumieniu robót i powinności osobistych, prawnie na obywateli nałożonych, podlega —

w stosunku do podżegaczy, kierowników i organizatorów —

karze pozbawienia wolności na czas nie niżej jednego roku z konfiskatą lub bez konfiskaty całego lub części majątku;

w stosunku do pozostałych uczestników —

karze pozbawienia wolności na czas nie niżej sześciu miesięcy lub grzywny, albo też powinności nie niżej podwójnej wysokości tychże opłat i powinności;

te same działania dokonane bez wzajemnego porozumienia podlegają karom —

przewidzianym w art. 79 Kodeksu Karnego.

Art. 81.

Naruszenie przepisów ustanowionych dla rejestracji osób obowiązanych do służby wojskowej, podlega karze —

robót przymusowych na czas do trzech miesięcy, lub grzywny do 200 rubli w złocie.

Art. 81[1].

Uchylenie się od zebrań przeszkolenia, jak również niestawiennictwo w miejscu zbiórki w zamiarze uchylenia się od wypełnienia obowiązków, dotyczących ogólnego, specjalnego i wojskowego przedpoborowego przysposobienia, podlega karze —

robót przymusowych na czas do miesięcy trzech z obowiązkową grzywną do 300 rubli w złocie.

Art. 81[2].

Uchylenie się od próbnych lub kontrolnych mobilizacyj podlega karze —

robót przymusowych od trzech do sześciu miesięcy z obowiązkową konfiskatą części majątku na sumę ogólną nie niżej 500 rubli w złocie.

Art. 81[3].

Uchylenie się od powołania do odbywania obowiązkowej służby wojskowej podlega —

przy zachodzących okolicznościach łagodzących lub przy małem uświadomieniu politycznem —
konfiskacie części majątku na sumę nie niżej 300 rubli w złocie z odesłaniem do oddziałów wojskowych celem odbycia służby wojskowej;
w braku okoliczności łagodzących, podlega karze —
pozbawienia wolności na czas od sześciu miesięcy począwszy, z obowiązkową konfiskatą części majątku i odesłaniem po odcierpieniu kary do oddziału wojskowego celem odbycia służby wojskowej przez czas przepisany.

Art. 81[4].

Uchylenie się od powołania do obowiązkowej służby wojskowej przez wyrządzenie sobie samemu szkody na zdrowiu, przez fałszowanie dokumentów, przekupienie osób urzędowych, przez zmianę swego nazwiska lub stanu, jak również pod pozorem przekonań religijnych, albo za pomocą innych podstępnych czynności podlega karze —
pozbawienia wolności na czas nie niżej jednego roku z obowiązkową konfiskatą części majątku.

Art. 81[5].

Uchylenie się obywateli zarejestrowanych, jako zobowiązanych do służby wojskowej, bez względu na warunki i okoliczności tego przestępstwa podlega karze —
konfiskaty części majątku, połączonej z pozbawieniem wolności na okres nie niżej lat dwóch, z tem jednak, że wykonanie wyroku w części dotyczącej osobistego uchylania odracza się aż do ukończenia działań wojennych, skazanego zaś odsyła się niezwłocznie po ogłoszeniu wyroku celem odbycia służby w armji czynnej.

To samo uchylenie się ze strony dowódców, komisarzy, lub osób, należących do administracji podlega karze —

konfiskaty części majątku, połączonej z pozbawieniem prawa zajmowania stanowiska dowódców, komisarzy oraz piastowania urzędów w administracji wraz z pozbawieniem wolności na okres nie niżej trzech lat z tem jednak że wykonanie wyroku w części dotyczącej pozbawienia wolności odracza się do czasu ukończenia działań wojennych, skazanego zaś niezwłocznie po ogłoszeniu wyroku odsyła się w charakterze szeregowca armji czerwonej do oddziałów czynnych armji i floty.

Art. 82.

Uczestnicy przestępstw, przewidzianych w artykułach 75—78 Kodeksu Karnego, którzy wciągnięci zostali do przestępstwa wskutek małego uświadomienia i ciemnoty, a którym nie udowodniono popełnienia ciężkich przestępstw w art. 75 przewidzianych, mogą być orzeczeniem sądu zasądzeni na karę warunkową.

Art. 83.

Agitacja i propaganda wszelkiego rodzaju, zawierające wezwanie do dokonania przestępstw, przewidzianych w art. 75—81[5], jak również skierowane ku wywołaniu nienawiści i waśni narodowościowych, podlegają karze —

pozbawienia wolności na czas nie niżej jednego roku ze ścisłem odosobnieniem.

Jeśli zaś agitacja i propaganda miały miejsce w czasie wojny, a zmierzały do niewypełnienia przez obywateli nałożonych na nich wojskowych lub z wojennemi działaniami połączonych obowiązków i po-

winności — wówczas kara może być podniesiona do najwyższego wymiaru.

Art. 84.

Wytwarzanie, przechowywanie w zamiarze rozpowszechnienia oraz samo rozpowszechnianie utworów literackich, nawołujących do przedsięwzięcia działań przestępnych, przewidzianych w art. 75—81[5] Kodeksu Karnego, podlega karze —

pozbawienia wolności na czas nie niżej sześciu miesięcy,

przy obciążających zaś okolicznościach, przewidzianych w 2 części art. 83 —

karze pozbawienia wolności na czas nie niżej jednego roku.

Art. 85.

Podrabianie znaków pieniężnych, banknotów Banku państwa, państwowych papierów procentowych, marek i innych znaków opłat państwowych wraz z biletami transportu kolejowego i wodnego, jeśli to zostało uczynione za uprzedniem porozumieniem kilku osób albo też zawodowo, podlega —

w stosunku do wszystkich uczestników i pomocników — najwyższej karze z obniżeniem tejże przy okolicznościach łagodzących do kary pozbawienia wolności na okres nie niżej lat trzech ze ścisłem odosobnieniem i konfiskatą majątku;

w braku zaś uprzedniego porozumienia, jak również odnośnie do ukrywających —

karze pozbawienia wolności na czas nie niżej dwóch lat ze ścisłem odosobnieniem i konfiskatą części majątku.

Podrobienie pełnomocnictw, poświadczeń oraz innych dokumentów, uprawniających lub zwalniających od obowiązków, podlega karze —

pozbawienia wolności na czas nie niżej jednego roku.

Art. 86.

Opór stawiany przez poszczególnych obywateli przedstawicielom władzy przy wypełnianiu przez tychże prawnie nałożonych obowiązków albo też zmuszenie do przedsięwzięcia, oczywiście bezprawnych czynów, połączonych z pozbawieniem życia, okaleczeniem lub gwałtem na osobie przedstawiciela władzy, karze się —

najwyższą karą z dopuszczalnością zmniejszenia tejże przy okolicznościach łagodzących do kary pozbawienia wolności ze ścisłem odosobnieniem, na czas nie niżej dwóch lat.

Jeśli opór nie był połączony z gwałtem i innemi przestępnemi czynnościami, wskazanemi w 1 części niniejszego artykułu, wówczas podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej miesięcy sześciu.

Art. 87.

Uwłaczające okazanie nieposzanowania dla S. S. S. R., polegające na wyszydzaniu herbu państwa, flagi, pomnika rewolucji, podlega karze —

pozbawienia wolności na czas nie niżej sześciu miesięcy.

Art. 88.

Publiczne znieważenie poszczególnych przedstawicieli władzy przy pełnieniu przez nich obowiązków służbowych podlega karze —

pozbawienia wolności na czas nie niżej sześciu miesięcy.

Art. 89.

Niedoniesienie o przestępstwach, niezawodnie znanych, mających nastąpić i już dokonanych a prze-

widzianych w art. 58—66 Kodeksu Karnego podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do jednego roku.

Art. 90.

Świadomie kłamliwe pisemne doniesienie urzędowi państwowemu lub osobie urzędowej o działalności urzędów państwowych lub osób urzędowych, albo też świadomie kłamliwa odpowiedź na urzędowe zapytanie ze strony tychże, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do jednego roku.

Art. 91.

Samowolne przywłaszczenie sobie władzy osoby urzędowej i dokonanie na tej podstawie jakichkolwiek czynów, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku.

Jeśli samowolne przywłaszczenie władzy osoby urzędowej było połączone ze zdyskredytowaniem władzy Sowieckiej, wówczas karę podwyższa się do pozbawienia wolności na okres nie niżej lat dwóch.

Art. 92.

Zabór, uszkodzenie, ukrycie, zniszczenie dokumentów urzędowych i prywatnych z instytucyj państwowych celem przeszkodzenia prawidłowemu rozstrzyganiu spraw, albo wogóle działalności instytucyj, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej dwóch lat.

Art. 93.

Wyrabianie, nabywanie, przechowywanie lub pozbywanie materyj wybuchowych lub pocisków bez od-

powiedniego zezwolenia, jeśli udowodniono przestępny zamiar dokonania tych czynów, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej sześciu miesięcy.

Art. 94.

Uwolnienie uwięzionego z pod straży lub z pod zamknięcia albo też pomoc do ucieczki tegoż podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku.

Jeśli uwolnienie lub pomoc do ucieczki uskutecznione zostały zapomocą gwałtu nad strażą, która pilnowała uwięzionego lub miejsca zamknięcia, wówczas karę podwyższa się do pozbawienia wolności na okres nie niżej dwóch lat.

Art. 95.

Ucieczka uwięzionego z pod straży lub z pod zamknięcia, uczyniona zapomocą podkopu, włamania i wogóle zapomocą uszkodzenia rygli, ścian i t. p., jak również ucieczka z miejsca zesłania lub z drogi do tegoż miejsca, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku.

Art. 96.

Zatajenie okoliczności, przeszkadzających w zawarciu małżeństwa, udzielenie kłamliwych zapodań organom, prowadzącym rejestrację aktów stanu cywilnego, podlega karze —

pozbawienia wolności lub robót przymusowych na okres do jednego roku.

Art. 97.

Naruszenie ustawy i obowiązujących postanowień co do wywozu zagranicę i przywozu z zagranicy towarów i wartości pieniężnych, podlega karze —

robót przymusowych na okres do trzech miesięcy wraz z konfiskatą tych towarów, lub ich części, lub też grzywny do 1000 rubli w złocie.

Te same czyny dokonywane zawodowo albo też przez osoby urzędowe albo jeżeli uczestnicy, dokonywując ich po raz pierwszy, byli uzbrojeni, albo jeżeli przedmiotem przewozu były artykuły, wymienione w art. 10 dekretu Rady Komisarzy Ludowych z dnia 15 listopada 1921 r. (Zbiór Ustaw 1921 r. Nr. 23, art. 687), podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat ze ścisłem odosobnieniem i konfiskatą całego lub części majątku, albo też przy zachodzących okolicznościach obciążających, karze wyższej.

Art. 98.

Wyjazd za granicę i wjazd do S. S. S. R. bez przepisanego paszportu albo bez zezwolenia odnośnych władz, podlega karze —

robót przymusowych lub pozbawienia wolności na okres sześciu miesięcy, lub grzywny do 500 rubli w złocie.

Pomoc w przekroczeniu granicy państwowej bez należytego zezwolenia, udzielana zawodowo, albo też uskuteczniana przez osoby urzędowe, podlega karze—

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku ze ścisłem odosobnieniem i konfiskatą całego lub części majątku, albo też przy okolicznościach obciążających karze wyższej.

Art. 99.

Naruszenie przepisów i obowiązujących postanowień, przewidzianych celem ochrony lasów od rabunkowej eksploatacji i zniszczenia, jak również i prowadzenie gospodarki leśnej z naruszeniem planu ustanowionego; polowanie i rybołóstwo w czasie niedozwolonym oraz w miejscach niedozwolonych, jak również i sposobami i środkami niedozwolonemi; wydobywanie kamieni, piasku i t. d. bez zezwolenia odnośnych władz, jak również eksploatacja wnętrza ziemi z naruszeniem ustanowionych przepisów, podlega karze—

pozbawienia wolności lub robót przymusowych na okres do jednego roku i konfiskaty nieprawnego nabytku, jak również narzędzi polowania, lub łowienia, albo też grzywny do 500 rubli w złocie.

Art. 100.

Zatarcie lub uszkodzenie pieczęci lub innych znaków, nałożonych z rozporządzenia władzy celem ochrony pewnych przedmiotów, skrytek lub innych pomieszczeń, podlega karze —

robót przymusowych na okres nie niżej jednego miesiąca, lub grzywny nie niżej 100 rubli w złocie.

Art. 101.

Samowolne wydanie, powielenie celem pozbycia literackich, muzycznych i wogóle artystycznych utworów, uznanych za dobro Republiki, podlega karze —

robót przymusowych na okres do jednego roku z konfiskatą majątku lub bez tejże.

Art. 102.

Ukrycie zbiorów i pomników starożytności i sztuki, podlegających rejestracji, spisaniu lub oddaniu pod państwową opiekę, podlega karze —

robót przymusowych na okres do jednego roku z konfiskatą ukrytego mienia.

Art. 103.

Samowola t. j. samowolne urzeczywistnienie przez kogoś swego istniejącego lub domniemanego prawa, dokonane z naruszeniem takiegoż prawa drugiej osoby, podlega karze —

robót przymusowych do sześciu miesięcy, lub grzywny do 500 rubli w złocie.

Art. 104.

Udział w wyborach do Sowietów ze strony osoby nie mającej do tego ustawowego prawa, podlega karze —

robót przymusowych na okres nie niżej trzech miesięcy.

Art. 104[1].

Uchylenie się świadka, znawcy, tłumacza, świadka sądowego lub ławnika od stawiennictwa na wezwanie organów śledczych lub sądowych albo też odmowa wykonania nałożonych na nich obowiązków, podlega karze —

robót przymusowych na okres do trzech miesięcy lub grzywny 300 rubli w złocie.

Art. 104[2].

Ogłoszenie danych, dotyczących śledztwa wstępnego, badania, postępowania nadzoru prokuratorskiego, lub rewizji Robotniczo-Włościańskiej Inspekcji bez należytego zezwolenia prokuratora, sędziego śledczego lub osoby odpowiedzialnej za dokonanie badania lub rewizji, podlega karze —

robót przymusowych na okres do sześciu miesięcy, lub grzywny do 500 rubli w złocie.

Rozdział II.

PRZESTĘPSTWA URZĘDNICZE (SŁUŻBOWE).

Art. 105.

Nadużycie władzy, t. j. takie działania osoby urzędowej, których ona mogła dokonać tylko dzięki swemu służbowemu stanowisku i które, nie będąc wywołane względami konieczności służbowej, pociągnęły za sobą oczywiste naruszenie prawidłowej działalności urzędu lub przedsiębiorstwa, albo wyrządziły temuż majątkową szkodę, albo też pociągnęły za sobą naruszenie spokoju publicznego, albo chronionych przez ustawy praw lub interesów poszczególnych obywateli, podlega karze:

a) jeżeli te czynności były dokonywane przez osobę urzędową systematycznie, albo z pobudek chciwości lub innego osobistego interesu, albo spowodowały szczególnie ciężkie skutki, albo chociażby z wiedzą osoby urzędowej, zagrażały poważnemi następstwami —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku ze ścisłem odosobnieniem;

b) we wszystkich innych wypadkach —

w drodze dyscyplinarnej ze zwolnieniem z urzędu, z nałożeniem obowiązku wynagrodzenia spowodowenej przez czyn straty lub wyrównania zdziałanej szkody albo bez tegoż.

U w a g a. Za osoby urzędowe uważa się osoby, pełniące stały lub czasowy urząd albo wykonujące

stale lub czasowo jakieś funkcje w jakiejkolwiek państwowej (sowieckiej) instytucji lub przedsiębiorstwie, jak również w organizacji lub zrzeszeniu, które bądź z mocy ustawy, bądź z tytułu przynależności do tegoż nadaje członkom i uczestnikom te lub owe prawa, obowiązki albo pełnomocnictwa do urzeczywistnienia gospodarczych, administracyjnych, sądowych (w sądzie, śledztwie, przy nadzorze, obronie i t. d.), oświatowych i innych ogólno-państwowych zadań.

Art. 106.

Przekroczenie władzy, t. j. dokonanie czynności, odpowiadających wymienionym w art. 105 znamionom, widocznie przekraczających zakres praw i upoważnień, które przysługują sprawcy z mocy ustawy, podlega karom —

odpowiednio przewidzianym w 1 lub 2 części art. 105.

Jeżeli przekroczenie władzy nadto było połączone z gwałtem, użyciem broni albo specjalnemi udręczeniami lub czynami obrażającemi osobistą godność poszkodowanych, natenczas podlega karze —

pozbawienia wolności na czas nie niżej trzech lat, a przy okolicznościach obciążających — karze najwyższej.

Art. 107.

Bezczynność władzy, t. j. niewykonanie przez osobę urzędową czynności, które ona z tytułu swego obowiązku służbowego powinna wykonać, jeżeli były połączone z następstwami wymienionemi w art. 105, podlega karom —

odpowiednio przewidzianym w 1 lub 2 części art. 105.

Art. 108.

Niedbałe traktowanie służby, t. j. nieuważne, opieszałe albo oczywiście niesumienne traktowanie obowiązków służbowych przy zajściu znamion wskazanych w art. 106, podlega karom —

odpowiednio przewidzianym w 1 lub 2 części art. 105.

Art. 109.

Dyskredytowanie władzy, t. j. dokonanie przez osobę urzędową czynności, chociażby i niepołączonych z jej obowiązkami służbowemi, lecz oczywiście podrywających w oczach pracujących godność i powagę tych organów władzy, które dana osoba urzędowa reprezentuje, podlega karze —

przewidzianej w 1 i 2 części art. 105.

Art. 110.

Nadużycie władzy, przekroczenie tejże, bezczynność władzy i niedbałe traktowanie obowiązków służbowych, w rezultacie czego nastąpiło zupełne rozprzężenie i upadek działalności kierowniczych, centralnych i lokalnych organów zarządu albo też państwowo-gospodarczych organów wytwórczości, zaopatrzenia i rozdziału lub transportu, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat, ze ścisłem odosobnieniem,

a przy okolicznościach, szczególnie obciążających (chęć zysku, podstęp, zabór majątku, łapownictwo i t. p.) —

karze najwyższej.

Uwaga. Naruszenie obowiązków służby, nieprzewidziane w art. 105—108, karze się w drodze dyscyplinarnej.

Art. 111.

Wydanie przez sędziów niesprawiedliwego wyroku z chęci zysku lub z innych osobistych pobudek, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat z usunięciem od sprawowania urzędów sędziowskich,

a przy szczególnie obciążających okolicznościach — karze najwyższej.

Art. 112.

Bezprawne przytrzymanie, bezprawne dostawienie, a także wymuszanie złożenia świadectwa przy badaniu drogą zastosowania środków nieprawnych przez osobę przeprowadzającą badanie lub śledztwo, podlega karze —

przewidzianej w 1 części art. 105.

Zamknięcie pod strażą, w charakterze środka zabezpieczającego, zarządzone z pobudek osobistych lub z chęci zysku, podlega karze —

przewidzianej w 2 części art. 105.

Art. 113.

Przywłaszczenie albo roztrwonienie przez osobę urzędową pieniędzy, wartości albo innego mienia, znajdującego się w zarządzie tejże z tytułu jej stanowiska służbowego, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku i usunięcia ze służby.

Te same czynności, dokonane przez osobę urzędową, zaopatrzoną w specjalne pełnomocnictwa, albo przywłaszczenie wyjątkowo ważnych państwowych wartości, podlega karze —

przewidzianej w 2 części art. 106.

Art. 114.

Przyjęcie przez osobę, pozostającą na państwowej, związkowej lub społecznej służbie osobiście albo przez pośredników w jakiejkolwiek postaci łapówki za wykonanie lub niewykonanie w interesie dającego jakiejkolwiek czynności, wchodzącej w zakres służbowych obowiązków tej osoby, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku, z konfiskatą majątku albo bez tejże.

Przyjęcie łapówki, dokonane przy okolicznościach obciążających, jak to:

a) przez osobę urzędową na odpowiedzialnem stanowisku;

b) jeżeli z powodu łapówki powstała albo mogła była powstać szkoda materjalna;

c) w razie poprzedniego zasądzenia za łapówkę, albo w razie niejednokrotnego przyjęcia łapówki, oraz

d) jeżeli przytem przyjmujący łapówkę dopuścił się wymuszenia, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat, ze ścisłem odosobnieniem,

a przy okolicznościach szczególnie obciążających —

karze najwyższej, z konfiskatą majątku.

Art. 114[1].

Danie łapówki, pośrednictwo w łapówce, jakiekolwiek spółdziałanie albo niezastosowanie środków przeciwdziałających łapownictwu, podlega karze —

przewidzianej w 1 części poprzedniego artykułu, a przy okolicznościach szczególnie obciążających,

karze, przewidzianej w 2 części tegoż artykułu; osoby podlegające mocy niniejszego i poprzedniego artykułu, mogą być przez sąd zwolnione od kary jedynie w wypadku:

a) jeżeli one dobrowolnie i niezwłocznie doniosą o wymuszeniu łapówki, i

b) jeżeli przez zeznania i doniesienia w porę złożone przyczynią się do wykrycia łapownictwa.

Art. 115.

Sprowokowanie łapówki, t. j. świadome przez osobę urzędową stworzenie okoliczności i warunków wywołujących zaofiarowanie łapówki, a to celem późniejszego wyjawienia dającego łapówkę, podlega karze —

pozbawienia wolności ze ścisłem odosobnieniem na okres nie niżej trzech lat albo karze najwyższej.

Art. 116.

Fałszerstwo służbowe, t. j. umieszczenie przez osobę urzędową w urzędowych dokumentach świadomie fałszywych wiadomości, podrobienia, wymazania lub zapodania daty wcześniejszej, zarówno sporządzanie i wydanie przez nią świadomie fałszywych dokumentów albo umieszczenie w księgach świadomie fałszywych wpisów, podlega karze —

przewidzianej w 1 części art. 105.

Art. 117.

Rozpowszechnianie przez osoby urzędowe wiadomości, niepodlegających ogłoszeniu, karze się —

w taki sam sposób.

Art. 118.

Niedostarczenie przez osoby urzędowe we właściwym czasie na żądanie centralnych lub lokalnych władz koniecznych wiadomości, wywiadów, sprawo-

zdań i t. p., do dostarczenia których są obowiązani na mocy prawa, karze się —

pierwszy raz w drodze dyscyplinarnej, drugi raz przymusowemi robotami przez okres nie niżej trzech miesięcy ze zwolnieniem ze służby, jeżeli niema cech przestępstwa, przewidzianych w art. 107 i 108 Kodeksu Karnego.

Rozdział III.

NARUSZENIE PRZEPISÓW O ROZDZIALE KOŚCIOŁA OD PAŃSTWA.

Art. 119.

Wykorzystanie religijnych przesądów mas w celu obalenia Robotniczo-Włościańskiej władzy albo w celu skłonienia do sprzeciwienia się ustawom i rozporządzeniom tejże, podlega karze —

przewidzianej w art. 69 Kodeksu Karnego.

Art. 120.

Dokonanie oszukańczych czynności w celu wywołania zabobonów wśród mas ludności, a również w celu osiągnięcia w ten sposób jakichkolwiek korzyści, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do jednego roku albo przymusowych robót na przeciąg takiegoż czasu.

Art. 121.

Wykładanie małoletnim i nieletnim nauk religijnych w państwowych i prywatnych zakładach naukowych i szkołach, podlega karze —

przymusowych robót do jednego roku.

Art. 122.

Wszelki przymus przy ściąganiu opłat na rzecz kościelnych i religijnych organizacyj lub grup podlega karze —

przymusowych robót do sześciu miesięcy z pozbawieniem przez okres do dwóch lat prawa zawierania umów z miejscowymi sowietami co do korzystania z mienia i budynków służbie Bożej poświęconych wraz z konfiskatą majątku organizacji.

Art. 123.

Przywłaszczenie sobie przez religijne i kościelne organizacje administracyjnych, sądowych lub innych publiczno-prawnych funkcyj i praw osób prawnych, karze się —

przymusowemi robotami na okres do sześciu miesięcy oraz rozwiązaniem wyżej wspomnianych organizacyj i konfiskatą mienia tychże.

Art. 124.

Spełnianie religijnych obrządków w państwowych zakładach i przedsiębiorstwach, zarówno jak i umieszczanie w tych gmachach jakichkolwiek religijnych wizerunków, podlega karze —

przymusowych robót na okres do trzech miesięcy, albo grzywny do 300 rubli w złocie.

Art. 125.

Przeszkadzanie w wykonywaniu obrządków religijnych, o ile te nie zakłócają spokoju publicznego i nie są połączone z zamachem na prawa obywateli, podlega karze —

przymusowych robót na okres do sześciu miesięcy.

Rozdział IV.

PRZESTĘPSTWA GOSPODARCZE.

Art. 126.

Dezercja od pracy, t. j. uchylenie się od ewidencji lub rejestracji zarządzonych przez organa, ogłaszające albo przeprowadzające mobilizację pracy lub od zgłoszenia się do pracy, zarówno opuszczenie pracy, wykonywanej w trybie mobilizacji pracy, podlega karze —

przymusowych robót na okres nie niżej jednego tygodnia.

Dezercja od pracy, połączona ze szkodą dla obrony kraju, podlega karze —

przewidzianej w 2 części 79 art. Kodeksu Karnego.

Art. 126[1].

Oddalenie się osoby, wchodzącej w skład załogi sowieckiego handlowego okrętu, znajdującego się w zagranicznem porcie, bez zezwolenia kapitana lub osoby, która go zastępuje, jeżeli takowe trwało dłużej niż 24 godzin, podlega karze —

przymusowych robót na okres nie niżej jednego miesiąca.

Art. 127.

Niegospodarne wykorzystanie przez zarządcę zakładu lub kierownika państwowego przedsiębiorstwa siły roboczej, przydzielonej zakładowi albo przedsiębiorstwu zgodnie z przepisami o powinności pracy, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej sześciu miesięcy.

Art. 128.

Niegospodarność, oparta na niedbałym albo niesumiennym stosunku do poruczonej sprawy ze strony osób, stojących na czele państwowych zakładów lub przedsiębiorstw albo ze strony ich pełnomocników, skutkiem czego nastąpiło roztrwonienie mienia zakładu lub przedsiębiorstwa albo szkoda w ich majątku, którą z trudem tylko można wyrównać, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku.

Wskazane wyżej czynności, dokonane przez osoby urzędowe w zmowie między sobą albo z inną osobą w celu roztrwonienia majątku państwowego i dla zysku osobistego uczestników, podlega karze —

przewidzianej w art. 63.

Art. 128[1].

Zawarcie przez osobę upoważnioną do działania w imieniu państwowego zakładu lub przedsiębiorstwa, niekorzystnych umów albo tranzakcyj, które spowodowały jeden z wymienionych w poprzednim art. skutków, podlega karze —

jeżeli umowę albo tranzakcję zawarto bez przedsięwzięcia koniecznych środków zabezpieczających interesy państwa, pozbawienia wolności lub przymusowych robót na okres nie niżej sześciu miesięcy.

Zawarcie przez osobę upoważnioną do działania w imieniu państwowego zakładu lub przedsiębiorstwa oczywiście niekorzystnych dla tego zakładu lub przedsiębiorstwa umów lub tranzakcyj, jeżeli przy zawarciu tychże winny działał w porozumieniu z kontrahentami skarbu albo, jeżeli celowo przed-

kładał ich korzyść nad korzyść państwa, podlega karze —

przewidzianej w 2 części 128 art.

Art. 129.

Roztrwonienie przez dzierżawcę pozostawionego mu na podstawie umowy państwowego majątku w postaci środków produkcji, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku z zerwaniem umowy i konfiskatą całego lub części majątku.

Art. 130.

Niedopełnienie obowiązków z umowy, zawartej z państwowym zakładem albo przedsiębiorstwem, jeżeli dowiedziono świadomego, złośliwego charakteru niedopełnienia umowy lub innych świadomie niesumiennych w stosunku do państwa czynności, nawet jeżeli te czynności polegały na zwrocie zaliczek przed terminem i na odmowie dalszego dopełnienia umowy, z wykorzystaniem jednak dostarczonych przez państwo środków na cele nie tyczące się dopełnienia zobowiązań według umowy, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej dwóch lat z konfiskatą części majątku.

Jeżeli zaś będzie dowiedziony widocznie złośliwy charakter czynności, a połączone one były z uprzedniem porozumieniem między agentami skarbu a tegoż kontrahentami —

kara może być podniesiona do najwyższego wymiaru wraz z konfiskatą całego majątku.

Art. 131.

Wydanie przez zarządcę zakładu lub przedsiębiorstwa produktów i przedmiotów powszechnego

użytku niezgodnie z przeznaczeniem, podlega karze —

przymusowych robót albo pozbawienia wolności na okres do jednego roku.

Przestępstwa przewidziane w art. 127—131 Kodeksu Karnego, jeżeli były dokonane w czasie ruchawki wojennej, albo były związane z działaniami wojennemi, podlegają karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat, w razie okoliczności szczególnie obciążających — karze najwyższej.

Art. 132.

Naruszenie przez najmującego Kodeksu Praw o Pracy i wydawanych dla tegoż wykonania i uzupełnienia dekretów, postanowień, instrukcyj regulujących warunki pracy, zarówno jak naruszenie obowiązujących norm o ochronie pracy i o ubezpieczeniu społecznem, podlega karze —

grzywny nie niżej 100 rubli w złocie albo pozbawienia wolności na okres do jednego roku.

Jeżeli naruszenie dotyczy grupy robotników, karę zaostrza się do pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku albo do grzywny nie niżej 1000 rubli w złocie.

Art. 133.

Naruszenie przez najmujących, jak przez osoby prywatne, tak i przez odnośne organa państwowych przedsiębiorstw i zakładów, zawartych przez nich z zawodowemi związkami zbiorowych umów i ugód zawartych w urzędach rozjemczych, podlega karze —

przewidzianej w art. 132.

Art. 134.

Przeszkadzanie prawnej działalności fabrycznych i zakładowych komitetów (miejscowych komitetów) związków zawodowych i pełnomocników tychże albo przeszkadzanie w używaniu przez nich ich praw, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej sześciu miesięcy i grzywny lub konfiskaty majątku.

Art. 135.

Pobieranie komornego za mieszkania od robotników i państwowych pracowników powyżej prawem ustanowionej normy, jak również bezprawne usunięcie z mieszkania robotników i państwowych pracowników podlega karze —

przymusowych robót na okres nie niżej sześciu miesięcy i grzywny do 1000 rubli w złocie.

Art. 136.

Naruszenie przepisów, regulujących wprowadzenie w życie państwowych monopolów, podlega karze —

przymusowych robót lub pozbawienia wolności na okres nie niżej sześciu miesięcy.

Art. 137.

Złośliwe podniesienie cen za towary drogą skupywania, ukrycia lub niewypuszczenia tychże na rynek, jak również złośliwe zniżenie cen na dokonywanych przez organa państwowe publicznych targach drogą rozpowszechniania wiadomości fałszywych, uwłaczających przedmiotowi i warunkom targów lub innym sposobem, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej sześciu miesięcy i konfiskaty części majątku.

Przy stwierdzeniu zaś istnienia porozumienia i zmowy handlujących lub ubiegających się —

pozbawienie wolności na okres nie niżej dwóch lat z konfiskatą całego majątku i z pozbawieniem prawa uprawiania handlu.

Art. 138.

Pogwałcenie przepisów o operacjach walutowych, karze się —

w stosunku do osób urzędowych w sposób przewidziany w 1 i 2 części 105 art., do osób zaś prywatnych grzywną do 3000 rubli w złocie.

W wypadku zaś, kiedy będzie stwierdzone zawodowe zajmowanie się osoby wskazanemi operacjami —

pozbawieniem wolności na okres nie niżej jednego roku z konfiskatą całego albo części majątku.

Art. 139.

Skupywanie i odsprzedaż, wykonywane zawodowo, produktów, materjałów i wyrobów, co do których istnieje specjalny zakaz albo ograniczenie, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej sześciu miesięcy z konfiskatą majątku i z zakazem prawa prowadzenia handlu.

Art. 139^1.

Wyrób, sprzedaż, skupywanie i przechowywanie w celu odsprzedaży, jak również korzystanie z produktów i wyrobów, podlegających opłatom akcyzowym z wyjątkiem wypadków, wymienionych w art. 140, 140^1 i 140^2 z pogwałceniem wydanych przepisów akcyzowych, jeżeli było dokonane po raz

pierwszy, a państwu wyrządzona została nieznaczna materjalna szkoda, podlega karze —

grzywny do 100 rubli w złocie albo przymusowych robót do trzech miesięcy z konfiskatą przedmiotów, produktów i narzędzi produkcji.

W wypadku zaś wyrządzenia państwu szkody, albo powtórnego dokonania pogwałcenia wydanych przepisów akcyzowych, podlega karze —

grzywny do 1000 rubli w złocie i przymusowych robót lub pozbawienia wolności na okres do jednego roku z konfiskatą produktów, przedmiotów i narzędzi produkcji.

Art. 140.

Wyrób w celu sprzedaży i sama sprzedaż win, wódek i wogóle napojów wyskokowych i artykułów zawierających spirytus, bez pozwolenia lub powyżej prawnie ustanowionej procentowości, jak również bezprawne przechowywanie w celu pozbycia takich napojów i artykułów, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku z konfiskatą części majątku.

Art. 140^1.

Osoby, trudniące się zawodowo bezprawnym wyrobem i przechowywaniem napojów wyskokowych, podlegają karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat z konfiskatą całego majątku.

Art. 140^2.

Wyrób napojów wyskokowych i artykułów zawierających spirytus nie w celu pozbycia, a także

przechowywanie takich napojów i artykułów bez opłacenia akcyzy, podlega karze —

grzywny do 500 rubli w złocie albo przymusowych robót do sześciu miesięcy.

Art. 141.

Pogwałcenie przepisów o handlu jakimikolwiek produktami albo wyrobami w tych wypadkach, kiedy te przepisy przewidują odpowiedzialność sądową, podlega karze —

pozbawienia wolności albo przymusowych robót na okres nie niżej sześciu miesięcy, albo grzywny do 500 rubli w złocie.

Rozdział V.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO ŻYCIU, ZDROWIU, WOLNOŚCI I GODNOŚCI OSOBY.

1. Uśmiercenie.

Art. 142.

Rozmyślne uśmiercenie karze się pozbawieniem wolności na okres nie niżej ośmiu lat ze ścisłem odosobnieniem, jeżeli dokonane zostało:

a) z chęci zysku, z zazdrości (jeżeli ono nie odpowiada znamionom art. 144) i z innych niskich pobudek; b) przez osobę, która już odcierpiała karę za rozmyślne uśmiercenie albo szczególnie ciężkie uszkodzenie ciała; c) w sposób, zagrażający życiu wielu osób, albo ze szczególnemi udręczeniami dla uśmierconego; d) w celu ułatwienia spełnienia albo ukrycia innego ciężkiego przestępstwa; e) przez osobę, która miała obowiązek szczególnego starania się

o uśmierconego; f) z wykorzystaniem okoliczności, że uśmiercony był pozbawiony pomocy.

Art. 143.

Rozmyślne uśmiercenie, dokonane nie wśród warunków i okoliczności wskazanych w poprzednim art., podlega karze —
pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat, ze ścisłem odosobnieniem.

Art. 144.

Rozmyślne uśmiercenie dokonane pod wpływem silnego wzruszenia psychicznego, wywołanego przez gwałt bezprawny lub przez ciężką zniewagę ze strony pokrzywdzonego, podlega karze —
pozbawienia wolności na okres do trzech lat.

Art. 145.

Przekroczenie granic obrony koniecznej, które pociągnęło za sobą śmierć napastnika, a także uśmiercenie przestępcy schwytanego na miejscu przestępstwa z nadużyciem środków koniecznych do jego przytrzymania, podlega karze —
pozbawienia wolności na okres do jednego roku.

Art. 146.

Spędzenie płodu za zgodą matki albo sztuczne przerwanie ciąży przez osoby nieposiadające do tego należycie stwierdzonego lekarskiego przygotowania, lub nawet i przez osoby posiadające specjalne lekarskie przygotowanie, lecz nie w odpowiednich warunkach podlega karze —
pozbawienia wolności lub przymusowych robót na okres do jednego roku.

Jeżeli oznaczone w niniejszym art. czynności są dokonywane zawodowo lub bez zgody matki lub wywołały śmierć tejże, karę podwyższa się do pozbawienia wolności na okres do pięciu lat.

Art. 147.

Uśmiercenie przez niostrożność podlega karze —

pozbawienia wolności albo przymusowych robót na okres do jednego roku.

Jeżeli nieostrożne uśmiercenie było następstwem świadomego niezachowania należytej ostrożności — kara może być podniesiona do trzech lat pozbawienia wolności, przyczem sąd władny jest zabronić skazanemu na zawsze albo na określony termin tego zatrudnienia, przy wykonywaniu którego spowodował śmierć.

Art. 148.

Współdziałanie lub namówienie do samobójstwa niepełnoletniego lub osoby, o której sprawca wiedział, że jest niezdolna do zrozumienia właściwości lub znaczenia czynu przez nią spełnianego lub kierowania swymi czynami, jeżeli samobójstwo, lub usiłowanie tegoż rzeczywiście nastąpiło, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do trzech lat.

2. Uszkodzenie ciała i gwałt na osobie.

Art. 149.

Rozmyślne ciężkie uszkodzenie ciała, które spowodowało niebezpieczne dla życia naruszenie zdrowia, chorobę umysłową, utratę wzroku, słuchu,

lub jakiegobądź innego organu, albo trwałe oszpecenie twarzy, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat.

Jeżeli wskutek takiego uszkodzenia nastąpiła śmierć lub dokonano go w sposób mający cechę cierpień i udręczeń lub nastąpiło z powodu systematycznych, chociażby i lekkich uszkodzeń, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej pięciu lat ze ścisłem odosobnieniem.

Art. 150.

Rozmyślne, mniej ciężkie uszkodzenie ciała niegroźne dla życia, lecz powodujące stałe nadwerężenie zdrowia, lub długo trwające naruszenie funkcyj jakiegokolwiek organu, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do trzech lat.

Art. 151.

Rozmyślne ciężkie lub mniej ciężkie uszkodzenie ciała dokonane pod wpływem silnego wzruszenia psychicznego, wywołanego przez gwałt bezprawny na osobie lub ciężką zniewagę, wyrządzoną przez pokrzywdzonego, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do dwóch lat.

Art. 152.

Przekroczenie granic obrony koniecznej, które pociągnęło za sobą ciężkie uszkodzenie ciała napastnika, jak również zadanie takiego uszkodzenia przestępcy schwytanemu na miejscu przestępstwa z nadużyciem niezbędnych do jego przytrzymania środków, podlega karze —

pozbawienia wolności lub przymusowych robót na okres do jednego roku.

Art. 153.

Rozmyślne lekkie uszkodzenie ciała podlega karze —

pozbawienia wolności lub przymusowych robót na okres do jednego roku.

Art. 154.

Nieostrożne, lekkie uszkodzenie ciała podlega karze —

pozbawienia wolności lub przymusowych robót na okres do sześciu miesięcy.

Jeżeli nieostrożne uszkodzenie ciała było następstwem świadomego niezachowania przepisów o przezorności, przewidzianych w ustawie lub w prawnych rozporządzeniach władzy, kara może być podwyższona do jednego roku pozbawienia wolności, przyczem sąd władny jest zabronić skazanemu przez pewien czas wykonywania tego zatrudnienia, przy wypełnianiu którego spowodował uszkodzenie ciała.

Art. 155.

Świadome zarażenie drugiej osoby chorobą weneryczną podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do trzech lat.

Art. 156.

Świadome zatrudnienie pracującego wśród takich warunków pracy, przy których on zupełnie lub częściowo utracił lub mógł utracić swoją zdolność do pracy, podlega karze —

pozbawienia wolności lub przymusowych robót na okres nie niżej jednego roku.

Art. 157.

Rozmyślne uderzenie, pobicie lub inna gwałtowna czynność, która sprawiła ból fizyczny, podlega karze —

pozbawienia wolności lub przymusowych robót na okres do jednego roku.

Jeżeli oznaczona gwałtowna czynność posiadała cechę udręczeń —

karę podwyższa się do pozbawienia wolności na okres nie niżej dwóch lat ze ścisłem odosobnieniem.

Art. 158.

Jeżeli gwałt na osobie był wywołany przez równy lub cięższy gwałt, traktuje się go narówni z obroną konieczną.

Art. 159.

Gwałtowne, bezprawne pozbawienie kogokolwiek wolności przez zatrzymanie lub umieszczenie w jakiemkolwiek miejscu, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do jednego roku.

Art. 160.

Pozbawienie wolności w sposób niebezpieczny dla życia lub zdrowia osoby pozbawionej wolności lub połączone z mękami dla tejże, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do trzech lat ze ścisłem odosobnieniem.

Art. 161.

Umieszczenie w szpitalach dla umysłowo chorych osoby, o której było wiadomem, że jest zdrową, z chęci zysku lub innych osobistych względów, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej pięciu lat ze ścisłem odosobnieniem.

Art. 162.

Porwanie, ukrycie lub zamiana cudzego dziecka z chęci zysku, z zemsty lub z innych osobistych pobudek, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do czterech lat ze ścisłem odosobnieniem.

3. Pozostawienie w niebezpieczeństwie.

Art. 163.

Pozostawienie bez pomocy osoby, znajdującej się w położeniu niebezpiecznem dla życia i pozbawionej możności mieć o sobie pieczę wskutek wieku młodocianego, zgrzybiałego, choroby lub wskutek innego stanu bezradności, jeżeli ten, który pozostawił bez pomocy, miał obowiązek opiekowania się taką osobą, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do dwóch lat.

Jeżeli pozostawiona bez pomocy osoba, pozbawiona możności mieć o sobie pieczę, nawet nie była pod opieką tego, który ją pozostawił, lecz przez niego była pozostawiona w niebezpiecznych dla życia warunkach, o czem mu było wiadomem, —

kara może być podwyższona do okresu trzech lat pozbawienia wolności.

Art. 164.

Niezawiadomienie właściwej władzy lub osób o niebezpiecznym dla życia stanie drugiej osoby, nieudzielenie tejże pomocy, której on mógłby udzielić, jeżeli wskutek tego nastąpiła śmierć lub ciężkie uszkodzenie ciała, podlega karze —

przymusowych robót na okres do sześciu miesięcy.

Art. 165.

Nieudzielenie choremu pomocy bez usprawiedliwiającej przyczyny ze strony osoby, zobowiązanej do jej udzielenia z mocy ustawy lub ustanowionych przepisów, podlega karze —

przymusowych robót na okres do jednego roku lub grzywny do 500 rubli w złocie.

Odmowa personelu lekarskiego w udzieleniu pomocy lekarskiej, jeżeli mu było wiadomem, że to mogło pociągnąć niebezpieczne dla chorego następstwa, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do dwóch lat.

4. Przestępstwa z dziedziny stosunków płciowych.

Art. 166.

Obcowanie płciowe z osobami, które nie osiągnęły dojrzałości płciowej, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat ze ścisłem odosobnieniem.

Art. 167.

Obcowanie płciowe z osobami, które nie osiągnęły dojrzałości płciowej, połączone z defloracją

lub dogodzeniem popędowi zmysłowemu w sposób zboczony, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej pięciu lat.

Art. 168.

Zgorszenie małoletnich lub nieletnich, dokonane przez wszeteczne czynności w stosunku do nich, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do pięciu lat.

Art. 169.

Zgwałcenie, t. j. płciowe obcowanie z użyciem przymusu fizycznego lub psychicznego albo wykorzystanie bezbronnego stanu osoby poszkodowanej, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat.

Jeżeli zgwałcenie spowodowało samobójstwo albo ciężką chorobę osoby poszkodowanej, karę podwyższa się na okres nie niżej pięciu lat.

Art. 169[1].

Zniewolenie kobiety do obcowania cielesnego z osobą, od której kobieta jest materjalnie lub służbowo zależną, podlega karze —

przewidzianej w art. 169.

Art. 170.

Zmuszenie z chęci zysku lub z innych osobistych pobudek zapomocą fizycznego albo psychicznego oddziaływania do uprawiania nierządu, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat ze ścisłem odosobnieniem.

Art. 171.

Stręczenie, utrzymywanie domów rozpusty i werbowanie kobiet do nierządu podlega karze — pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat z konfiskatą całego lub części majątku.

Jeżeli osoby uwiedzione do nierządu pozostawały pod opieką lub władzą obwinionego, albo nie osiągnęły pełnoletności, to karę podwyższa się na okres nie niżej pięciu lat pozbawienia wolnosci.

5. Inne zamachy na osobę i jej godność.

Art. 172.

Zniewaga, zadana komukolwiek czynnie, słownie lub na piśmie, podlega karze —

przymusowych robót na okres do sześciu miesięcy, lub grzywny do 500 rubli w złocie, lub jednemu i drugiemu.

Nie karze się zniewagi, wywołanej równym lub cięższym gwałtem lub zniewagą ze strony poszkodowanego.

Art. 173.

Zniewaga, zadana w rozpowszechnianych lub publicznie wystawionych utworach drukarskich lub wizerunkach, podlega karze —

pozbawienia wolności do jednego roku.

Art. 174.

Potwarz, tj. rozgłoszenie faktu świadomie kłamliwego i hańbiącego drugą osobę, podlega karze —

pozbawienia wolności lub przymusowych robót na okres do sześciu miesięcy.

Art. 175.

Potwarz w drukowanym lub w inny sposób rozpowszechnionym utworze podlega karze —
pozbawienia wolności do jednego roku.

Art. 176.

Chuligaństwo, t. j. zuchwałe bezcelowe czynności, połączone z widocznem okazaniem nieposzanowania względem poszczególnych obywateli lub społeczeństwa, jako całości, podlega karze —
przymusowych robót lub pozbawienia wolności na okres do jednego roku.

Art. 177.

Świadomie fałszywe doniesienie organowi sądowej albo śledczej władzy lub osobie urzędowej, mającej prawo wdrażać ściganie o dokonaniu przez oznaczoną osobę przestępnego działania, podlega karze —
pozbawienia wolności na okres jednego roku.

Art. 178.

Świadomie fałszywe świadectwo, złożone przez świadka, znawcę lub tłomacza przy badaniu, śledztwie lub rozprawie, podlega karze —
pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku.

Art. 179.

Świadomie fałszywe doniesienie lub zeznanie, połączone:

1) z obwinieniem o ciężkie przestępstwo,
2) z chęcią zysku,
3) z ze sztucznem stworzeniem dowodów obwinienia, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej dwóch lat.

Rozdział VI.

PRZESTĘPSTWA PRZECIWKO MIENIU.

Art. 180.

Kradzież, tj. tajny zabór mienia, znajdującego się w posiadaniu, używaniu, lub zarządzie drugiej osoby, lub instytucji, karze się wedle następujących zasad:

a) kradzież u osoby prywatnej bez użycia jakichkolwiek sposobów technicznych (kradzież pospolita), podlega karze —

przymusowych robót lub pozbawienia wolności na okres do sześciu miesięcy;

b) kradzież z użyciem narzędzi lub innych technicznych urządzeń i sposobów, lub gdy dokonana została przez osoby, trudniące się kradzieżą zawodowo, gdy zabrane mienie jest niezbędnym środkiem egzystencji poszkodowanego, o czem sprawca wiedział, lub takowa dokonana została po uprzedniem porozumieniu się z innemi osobami (kradzież kwalifikowana), podlega karze —

pozbawienia wolności ze ścisłem odosobnieniem na okres do dwóch lat;

c) kradzież, dokonana podczas pożaru, powodzi, katastrofy kolejowej lub innej powszechnej klęski, a także kradzież koni lub dużej rogacizny na szkodę pracującej rolniczej ludności, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej dwóch lat z konfiskatą części majątku;

d) kradzież pospolita z państwowych lub publicznych składów i instytucyj lub z wagonów parowców i innych statków, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do jednego roku lub przymusowych robót na takiż okres;

e) kradzież pospolita z państwowych i publicznych instytucyj lub składów, albo z wagonów, parowców i innych statków, dokonana przez osobę, mającą dostęp do takowych z mocy swego służbowego stanowiska, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku.

f) kradzież pospolita z państwowych lub publicznych instytucyj lub składów, z wagonów i statków, dokonana przez osobę, której powierzono zarząd lub strzeżenie takowych, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej dwóch lat ze ścisłem odosobnieniem;

g) kradzież kwalifikowana, dokonana z państwowych i społecznych instytucyj, składów i innych miejsc przechowania, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat ze ścisłem odosobnieniem.

Art. 180[1].

Zabór z państwowych i społecznych składów, z wagonów, statków i innych miejsc przechowania, dokonywany systematycznie tak drogą kradzieży, jak również i drogą dokonywania fałszów, zestawień, nieprawidłowych aktów i t. p. przestępnych działań lub dokonywany przez odpowiedzialną urzędową osobę przy szczególnie wielkich rozmiarach mienia zabranego, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat, a przy okolicznościach obciążających karze najwyższej.

Art. 181.

Kupno rzeczy z wiedzą, że pochodzi z kradzieży, podlega karze —

przymusowych robót lub pozbawienia wolności na okres do jednego roku.

To samo przestępstwo, dokonywane zawodowo i w celu pozbycia, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku z konfiskatą części majątku.

Art. 182.

Rabunek, tj. jawny zabór cudzego mienia w obecności osoby posiadającej, używającej, lub zarządzającej temże, lecz bez gwałtu na jego osobie, podlega karze —

przymusowych robót lub pozbawienia wolności na okres do jednego roku.

Art. 183.

Rabunek połączony z gwałtem, niezawierającym niebezpieczeństwa dla życia i zdrowia poszkodowanego, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do trzech lat.

To samo przestępstwo, dokonane przez recydywistę lub grupę osób (szajka), podlega karze —

pozbawienia wolności nie niżej trzech lat ze ścisłem odosobnieniem.

Art. 184.

Rozbój, tj. jawny napad jednostki na kogokolwiek, w celu zaboru mienia, połączony z fizycznym lub psychicznym przymusem, grożącym śmiercią lub kalectwem, karze się —

pozbawieniem wolności na okres nie niżej trzech lat ze ścisłem odosobnieniem, a w razie sądowego uznania sprawcy za osobę szczególnie niebezpieczną dla społeczeństwa, najwyższą karą.

To samo przestępstwo, dokonane przez grupę osób (bandytyzm), podlega karze —

przewidzianej w 76 art. Kodeksu Karnego.

Art. 185.

Przywłaszczenie, tj. samowolne zatrzymanie z chęci zysku, a także roztrwonienie mienia powierzonego dla określonego celu, dokonane przez osobę prywatną, podlega karze —

przymusowych robót lub pozbawienia wolności na okres do sześciu miesięcy.

Art. 186.

(Uchylony, jako objęty art. 113).

Art. 187.

Oszustwo, tj. uzyskanie z chęci zysku mienia lub prawa do mienia zapomocą nadużycia zaufania lub podejścia, podlega karze —

przymusowych robót lub pozbawienia wolności na okres nie niżej sześciu miesięcy.

U w a g a. Podejściem jest zarówno udzielenie

fałszywych wiadomości, jak i świadome zatajenie okoliczności, których udzielenie było obowiązkiem.

Art. 188.

Oszustwo, które pociągnęło za sobą szkodę dla państwowej lub społecznej instytucji, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku.

Art. 189.

Podrobienie z chęci zysku tak urzędowych, jak i zwykłych papierów, dokumentów i kwitów, jeżeli to podrobienie nie zawiera znamion przestępstwa, wskazanego w 85 art. Kodeksu Karnego, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do dwóch lat.

Art. 190.

Fałsz, tj. oszukańcze przekształcenie z chęci zysku wyglądu lub substancji przedmiotów, przeznaczonych do zbytu lub powszechnego użytku, zarówno jak sam zbyt takich przedmiotów, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do jednego roku lub przymusowych robót na taki sam okres z konfiskatą fałszowanych przedmiotów i z zakazem prawa prowadzenia handlu.

Art. 190[1].

Wyrób i przechowywanie w celu pozbycia fałszywego stempla probierczego, stemplowanie tym wyrobów i sztab ze szlachetnych metali, wyciśnięcie na wyrobach z nieszlachetnych metali stempli

i znaków, mających podobieństwo do stempla probierczego z pominięciem probierni, podlega karze— pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku z konfiskatą fałszowanych przedmiotów i stempli wraz z pozbawieniem prawa trudnienia się handlem.

Art. 190².

Pozbycie wskazanych w art. 191 przedmiotów z wiedzą, że są zaopatrzone w fałszywe lub nieodpowiadające zawartości szlachetnego metalu stemple, podlega karze —

przewidzianej w art. 190.

Zawodowe wykonywanie wskazanego w niniejszym art. przestępstwa, podlega karze —

przewidzianej w art. 191.

Art. 191.

Fałszowanie przedmiotów użytku, wskutek czego nastąpiła lub mogła nastąpić szkoda na zdrowiu, a również i sprzedaż takich przedmiotów, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku z konfiskatą części majątku i odebraniem prawa prowadzenia handlu.

Art. 192.

Pozbycie nasion z wiedzą, że są niezdatne, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej dwóch lat ze ścisłem odosobnieniem.

U w a g a. Jeżeli zaś przestępstwo dokonane zostało przez osobę specjalnie trudniącą się handlem nasionami, to karę podwyższa się do trzech lat.

Art. 193.

Lichwa, tj. zawodowe pobieranie za pożyczone pieniądze procentów wyższych, niż ustawowo dozwolonych, lub dostarczenie do używania narzędzi produkcji, bydła, nasion polowych, ogrodowych lub siewnych za wynagrodzeniem w wysokości oczywiście przekraczającej dla danej miejscowości zwykłą normę, z wykorzystaniem potrzeby lub przymusowego położenia pożyczającego, podlega karze —

przymusowych robót na okres do jednego roku lub pozbawienia wolności na taki sam okres z konfiskatą części majątku, lub bez takowej.

Art. 194.

Wymuszenie, tj. żądanie ustąpienia jakichbądź korzyści majątkowych, lub prawa majątkowego, lub dopełnienia jakichkolwiek czynności pod grozą zadania gwałtu na osobie, lub zniszczenia mienia, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do dwóch lat.

Art. 195.

Wymuszenie, połączone z groźbą ogłoszenia wiadomości zniesławiających pokrzywdzonego, lub z groźbą doniesienia władzy o bezprawnem działaniu tegoż (szantaż), podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do dwóch lat.

Art. 196.

Rozmyślne zniszczenie lub uszkodzenie mienia, należącego do instytucji, przedsiębiorstwa lub prywatnej osoby, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do jednego roku lub przymusowych robót na taki sam okres, lub grzywny do 500 rubli w złocie.

Art. 197.

Rozmyślne zniszczenie lub uszkodzenie jakiegokolwiek mienia przez podpalenie, zatopienie lub w jakikolwiek inny ogólnie niebezpieczny sposób, podlega karze —

przymusowych robót na okres do jednego roku lub grzywny w trójnasób przewyższającej korzyść osiągniętą z samowolnego wykorzystania.

Art. 198.

Samowolne wykorzystanie z chęci zysku obcego wynalazku lub przywileju, zarejestrowanych zgodnie z ustanowionymi przepisami, podlega karze —

przymusowych robót na okres do jednego roku lub grywny w trójnasób przewyższającej korzyść osiągniętą z samowolnego wykorzystania.

Art. 199.

Samowolne korzystanie w celu nieuczciwej konkurencji z obcego znaku, rysunku lub modelu towarowego, fabrycznego lub rzemieślniczego, jak również z cudzej firmy lub cudzej nazwy, podlega karze —

przymusowych robót na okres do jednego roku lub grzywny w trójnasób przewyższającej korzyść osiągniętą ze samowolnego korzystania.

Rozdział VII.

PRZESTĘPSTWA WOJSKOWE.

Art. 200.

Za przestępstwa specjalnie wojskowe poczytuje się przestępne działania osób wojskowych, służą-

cych w Czerwonej armji i Czerwonej flocie, skierowane przeciwko prawnie ustanowionemu porządkowi odbywania służby wojskowej i wypełniania przez zbrojne siły Republiki swoich zadań i przytem takie działania, które ze względu na swój charakter i znaczenie nie mogą być dokonane przez obywateli niepozostających na służbie wojskowej lub morskiej.

Art. 201.

Znieważenie, dokonane przez podwładnego wojskowego na osobie jego przełożonego przy wykonywaniu przez tegoż ostatniego obowiązków służbowych, podlega karze, jeżeli zniewagi dokonano gwałtownym czynem —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku ze ścisłem odosobnieniem.

Jeżeli znieważono tylko słownie lub nie czynem gwałtownym —

pozbawienia wolności na okres nie niżej sześciu miesięcy, przy łagodzących zaś okolicznościach, według przepisów ustawy dyscyplinarnej.

Te same czynności, dokonane wśród tych samych warunków przez przełożonego w stosunku do podległego mu wojskowego podlegają tym samym karom.

Art. 202.

Niewypełnienie przez wojskowego rozkazu prawnie wydanego mu w służbie przez przełożonego podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku ze ścisłem odosobnieniem.

Ta sama czynność, dokonana przy okolicznościach wojennych —

pozbawienia wolności nie niżej trzech lat lub karze najwyższej.

Jeżeli niewypełnienie rozkazu było wywołane oczywistą nieświadomością lub ciemnotą, podlega ono karze według przepisów ustawy dyscyplinarnej.

Art. 203.

Sprzeciwianie się w wypełnieniu rozkazu prawnie wydanego w wojskowej służbie lub rozporządzenia podlega karze —

przewidzianej w 1 części 86 art. Kodeksu Karnego.

Ta sama czynność dokonana w czasie ruchawki wojennej nawet bez zastosowania gwałtu podlega karom —

przewidzianym w 1 części art. 86 Kodeksu Karnego.

Art. 204.

Samowolne opuszczenie przez wojskowych swego oddziału lub służby, trwające ponad sześć dób, chociażby wojskowy dobrowolnie zgłosił się, uważa się za dezercję. Samowolne zaś opuszczenie przez wojskowego swego oddziału lub miejsca służby, trwające mniej niż sześć dób pod warunkiem dobrowolnego zgłoszenia się, uważa się za samowolne oddalenie się i podlega karze według ustawy dyscyplinarnej. Jednakże opuszczenie swego oddziału lub miejsca służby, dokonane w czasie ruchawki wojennej, uważa się bez względu na czas trwania za dezercję i jako taka podlega karze.

Ukaraniu za ucieczkę lub za samowolne oddalenie się podlegają także i wojskowi, którzy nie stawili się na czas bez powodów usprawiedliwiających z miejsc odkomenderowania, krótkoterminowych

urlopów, urlopów z powodu choroby, przy przeniesieniach i tranzlokacjach i w innych podobnych wypadkach.

Art. 205.

Ucieczka, dokonana po raz pierwszy, podlega karze —

a) wśród okoliczności łagodzących i przy małem uświadomieniu politycznem,

skierowania do karnych oddziałów na okres do sześciu miesięcy z konieczną konfiskatą części majątku na ogólną sumę nie mniej jak 200 rubli w złocie.

b) w braku łagodzących okoliczności —

pozbawienia wolności na okres do jednego roku z konieczną konfiskatą majątku na ogólną sumę nie mniej niż 300 rubli w złocie.

Art. 205[1].

Ucieczka, dokonana po raz drugi, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do trzech lat z konieczną konfiskatą części majątku na ogólną sumę nie mniej niż 300 rubli w złocie.

Art. 205[2].

Ucieczka, dokonana po raz trzeci, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat ze ścisłem odosobnieniem i z konieczną konfiskatą całego majątku.

W ostatnim przypadku sąd, przystępując stosownie do art. 42 do rozważenia sprawy pozbawienia praw skazanego, określa w wyroku sposób dalszego pełnienia obowiązkowej służby wojskowej przez wojskowego.

Art. 205[3].

Ucieczka, dokonana przez żołnierza czerwonej armji po raz pierwszy, lecz w czasie wojny lub w czasie ruchu bojowego z oddziału lub zakładu, do których zbieg należał, a również ucieczka, dokonana tak podczas pokoju, jak wśród działań wojennych przez osoby wchodzące w skład dowództwa administracji lub komisarjatu, podlega —

najwyższej karze, wśród okoliczności łagodzących, karze pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat z konfiskatą majątku, przyczem podczas wojny wyrok pozbawienia wolności odnośnie, do osobistego ukarania żołnierzy czerwonej armji odracza się do ukończenia działań wojennych, a skazanego skierowuje się do czynnych oddziałów armji lub floty; odnośnie zaś do osób, wchodzących w skład dowództwa i komisarjatu wyrok pozbawienia wolności w czasie pokoju musi być połączony z pozbawieniem praw, w czasie zaś wojny — z pozbawieniem praw wraz ze skierowaniem skazanego jako szeregowca czerwonej armji do czynnych oddziałów armji lub floty.

Art. 206.

Uchylenie się wojskowego od pełnienia służby wojskowej przez zadanie sobie jakiegokolwiek uszkodzenia lub przez innego rodzaju oszukaństwo (symulacja głuchoty, niemoty, ślepoty, choroby umysłowej i t. p.), podżeganie do dokonania tego działania i tegoż wspieranie, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do trzech lat z konfiskatą lub bez konfiskaty majątku.

Te same działania, dokonane w czasie wojny lub wśród ruchu bojowego, karze się —

najwyższą karą, lub pozbawieniem wolności ze ścisłem odsobnieniem na okres nie niżej trzech lat z konfiskatą majątku.

Art. 207.

Roztrwonienie, t. j. bezprawne, pozbycie przez wojskowego wydanych mu (do noszenia) przedmiotów rządowego umundurowania i amunicji, jak również rozmyślne uszkodzenie takowych, lub pozostawienie bez nadzoru i w miejscu nieodpowiedniem, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do jednego roku, a wśród okoliczności łagodzących — według przepisów ustawy dysyplinarnej łącznie z wynagrodzeniem wartości roztrwonionych, uszkodzonych lub opuszczonych przedmiotów.

Te same działania, dokonane odnośnie do wydanych sprawcy dla używania w służbie białej i palnej broni, nabojów i koni, podlegają karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku.

Te same działania, dokonane w czasie wojny lub wśród ruchu bojowego, karze się w wypadkach przewidzianych w 1 części niniejszego art. —

pozbawieniem wolności na okres nie niżej jednego roku, w wypadkach zaś przewidzianych w 2 części niniejszego art. na okres nie niżej trzech lat lub najwyższą karą.

Osoby, które świadomie przyjęły od wojskowego na jakiejkolwiekbądź zasadzie (kupno, zamiana, darowizna, zakład i t. p.) wspomniane w tym art. przedmioty, odpowiadają za współudział.

Art. 208.

Naruszenie przez wojskowego ustawowych przepisów o służbie wartowniczej i prawnie wydanych

specjalnych rozkazów i rozporządzeń wykonawczych do tych przepisów, jeżeli takie naruszenie nie było połączone z żadnemi szkodliwemi skutkami, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do jednego roku lub według przepisów ustawy dyscyplinarnej.

To samo działanie wśród tych samych warunków, jeżeli było dokonane na wartach, mających posterunki przy aresztowanych, przy pieniężnych skrytkach i skrzynkach, składach broni, przyborach palnych i materjałach wybuchowych, a również na wartach, mających szczególnie ważne państwowe lub wojskowe znaczenie, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres dwóch lat.

Jeżeli to samo działanie pociągnęło za sobą jeden ze szkodliwych skutków, którym ta ustanowiona warta miała zapobiegać, podlega karze —

w czasie pokoju, pozbawienia wolności ze ścisłem odosobnieniem na okres nie niżej trzech lat.

W czasie wojny lub podczas ruchu bojowego, karze się —

najwyższą karą, wśród okoliczności łagodzących ze zniżeniem do kary pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat ze ścisłem odosobnieniem.

U w a g a. W wypadkach, kiedy naruszenie przepisów o służbie wartowniczej było dokonane w celu współdziałania w dokonaniu przez inne osoby tego samego lub innego przestępnego działania, przewidzianego w innych rozdziałach niniejszego Kodeksu, stosuje się karę według przepisu art. 30 Kodeksu Karnego o zbiegu przestępstw.

Art. 209.

Przekroczenie przez wojskowego przełożonego granic poruczonej mu władzy lub jego bezczynność,

jeżeli takowe nie pociągnęło za sobą dezorganizacji powierzonych mu sił zbrojnych i środków materjalnych lub innych szczególnie ważnych następstw, karze się —

w drodze dyscyplinarnej.

Jeżeli te same działania pociągnęły za sobą ogólną dezorganizację powierzonych sprawcy sił zbrojnych lub bunt wojskowy, lub zniszczenie należytego zaopatrzenia, lub przepadek tych sił i środków, rozgłoszenie tajemnic i planów strategicznych lub inne szczególnie ważne skutki, podlegają karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku ze ścisłem odosobnieniem.

Te same działania, dokonane z chęci zysku lub z innych osobistych pobudek, jeżeli one nie pociągnęły za sobą skutków, wskazanych w 2 części niniejszego art., podlegają karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat,

jeżeli zaś są połączone ze wskazanemi skutkami, —

najwyższej karze.

Art. 210.

Samowolne odstąpienie przełożonego wojskowego od wydanej mu dyspozycji lub innego rozporządzenia dotyczącego bitwy, wydanie przezeń nieprzyjacielowi powierzonych mu oddziałów, fortyfikacji lub statku wojennego, jak również zniszczenie lub sprowadzenie do stanu nieużyteczności fortyfikacji, statku, dział, składów broni, zapasów żywności i innych przedmiotów, należących do środków prowadzenia wojny w tych wypadkach, kiedy wskazane czynności dokonane zostały bez wszelkiego zamiaru wspierania nieprzyjaciela, a tylko wskutek — z punktu widzenia korzyści dla sprawy — nieprawidłowej z jego

strony oceny sytuacji, wytworzonej podczas bitwy, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej jednego roku.

Te same działania dokonane w celu wspierania nieprzyjaciela, podlegają karom —

przewidzianym w 58 art. Kodeksu Karnego.

Art. 211.

Samowolne opuszczenie pola walki podczas boju lub zamierzone niewywołane sytuacją bojową poddanie się nieprzyjacielowi lub odmówienie podczas boju zrobienia użytku z broni, podlega karze —

przewidzianej w art. 58.

Art. 212.

Korespondowanie i znoszenie się wojskowego podczas wojny bezpośrednio lub przez inne osoby z kimkolwiek, kto się znajduje w armji nieprzyjacielskiej, na terenach nieprzyjaciela lub w miejscowości, zajętej przez wojska nieprzyjaciela, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres do trzech lat ze ścisłem odosobnieniem.

W tych wypadkach, kiedy wojskowy, chociaż i bez zamiaru wspierania nieprzyjaciela, udzielił w ten sposób wiadomości, które mogą pozostawać w jakimkolwiek bądź stosunku do działań wojennych, podlega karze —

pozbawienia wolności na okres nie niżej trzech lat ze ścisłem odosobnieniem.

Art. 213.

Szpiegostwo wojenne, t. j. wywiadowcze obsługiwanie nieprzyjacielskiej armji drogą zbierania i wy-

dawania nieprzyjacielowi wszelkiego rodzaju informacyj, których znajomość może dopomóc nieprzyjacielowi w jego wrogich działaniach przeciwko Republice, podlega karze —

przewidzianej w 66 art. Kodeksu Karnego.

Art. 214.

Maruderstwo, t. j. bezprawny zabór wśród ruchów bojowych u cywilnej ludności, należącego do niej mienia, z zagrożeniem bronią wojskową i pod pretekstem konieczności tego zaboru dla celów wojskowych, a także ściągnięcie w celu zysku z zabitych i ranionych znajdujących się u nich rzeczy, podlega karze —

przewidzianej w 76 art. Kodeksu Karnego.

Rozdział VIII.

NARUSZENIE PRZEPISÓW ZABEZPIECZAJĄCYCH ZDROWOTNOŚĆ PUBLICZNĄ, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE I SPOKÓJ PUBLICZNY.

Art. 215.

Wyrób, przechowywanie i pozbycie artykułów trujących i gwałtownie działających przez osoby nieposiadające na to prawa, podlega karze —

grzywny do 300 rubli w złocie lub przymusowych robót.

Art. 216.

Niezawiadomienie władz przez osoby do tego obowiązane o wypadkach chorób zakaźnych lub o po-

morze bydła podlega karze —
przymusowych robót lub grzywny do 300 rubli w złocie.

Art. 217.

Niewypełnienie lub naruszenie, przy wykonywaniu robót budowlanych, przepisów budowlanych, sanitarnych i ogniowych przewidzianych w ustawie lub w obowiązującem postanowieniu, podlega karze —
przymusowych robót, lub grzywny do 300 rubli w złocie.

Art. 218.

Niewypełnienie lub naruszenie przepisów, przewidzianych przez ustawę lub obowiązujące postanowienie dla ochrony porządku i bezpieczeństwa ruchu na drogach lądowych, wodnych i powietrznych, podlega karze —
grzywny do 300 rubli w złocie lub przymusowych robót.

Art. 219.

Niewykonanie prawnego rozporządzenia lub żądania organu milicji, znajdującego się na posterunku wojskowej warty, a również wszelkich innych władz, powołanych do strzeżenia bezpieczeństwa i spokoju publicznego, podlega karze —
przymusowych robót lub grzywny do 300 rubli w złocie.

Art. 220.

Przechowywanie broni palnej bez należytego zezwolenia podlega karze —
przymusowych robót.

Art. 221.

Naruszenie przepisów technicznych, przewidzianych przez ustawę, lub obowiązujące postanowienie, o urządzeniu silników mechanicznych, podlega karze —

przymusowych robót, lub grzywny do 300 rubli w złocie.

Art. 222.

Pobyt na podstawie cudzego dowodu osobistego podlega karze —

przymusowych robót, lub grzywny do 300 rubli w złocie.

Art. 223.

Samowolne opuszczenie określonego miejsca pobytu, wyznaczonego prawnem rozporządzeniem władz administracyjnych lub sądowych, podlega karze —

przymusowych robót, lub grzywny nie niżej 100 rubli w złocie.

Art. 224.

Naruszenie przepisów i obowiązujących postanowień ustanowionych dla powielenia i puszczenia w obieg utworów drukowanych, a również naruszenie przepisów o foto-kino-cenzurze podlega karze —

grzywny do 300 rubli w złocie lub przymusowych robót.

Art. 225.

Naruszenie przepisów i obowiązujących postanowień dla otwarcia i prowadzenia zakładu drukarskiego lub litograficznego, podlega karze —

przymusowych robót lub grzywny do 300 rubli w złocie.

Art. 226.

Niedostarczenie w oznaczonym terminie wiadomości o przebiegu robót, wydajności, zmianie w składzie osobowym i t. d. zgodnie ze sposobem ustanowionym przez władzę centralną i miejscową, ze strony przewodniczących zarządu, zrzeszeń spółdzielczych i grup robotniczych i zrzeszeń tychże, jak również ze strony przedstawicieli różnego rodzaju towarzystw o celach handlowo-przemysłowych i ze strony prywatnych przedsiębiorców, eksploatujących przedsiębiorstwa lub od państwa dzierżawionych, podlegają karze —

grzywny do 300 rubli w złocie, a przy powtórzeniu oprócz tego przymusowych robót.

Art. 226[1].

Nieprzestrzeganie ustanowionych przepisów odnośnie do przechowywania dokumentów, podlegających opłacie stemplowej, aktów, a także ksiąg handlowych, zarówno nieokazanie osobom urzędowym dokumentów, papierów i ksiąg podczas rewizji, opłat stemplowych, podlega karze —

grzywny do 300 rubli w złocie lub przymusowych robót do trzech miesięcy.

Art. 226[2].

Za podanie świadomie fałszywych danych w oświadczeniach w instytucji państwowej lub osobie urzędowej w prawnie zarządzonych ankietach, przy rejestracji handlowo-przemysłowych, mieszka-

niowych i innych spółek i towarzystw, przy wstępowaniu na służbę, podlega karze —

grzywny do 300 rubli w złocie lub przymusowych robót do trzech miesięcy.

Art. 227.

Publiczne naruszenie lub krępowanie swobody ruchu innych obywateli, wbrew ustawie lub obowiązującemu postanowieniu władzy miejscowej, przez obrzędy religijne lub ceremonje kultu religijnego podlega karze —

przymusowych robót lub grzywny do 300 rubli w złocie.

SPIS RZECZY.

		Str.
Przedmowa		5
Wstęp		7
CZĘŚĆ OGÓLNA:		
I.	Zakres mocy obowiązującej Kodeksu Karnego	47
II.	Ogólne zasady stosowania kary	48
III.	Wymiar kary	53
IV.	Rodzaje i gatunki kar i innych środków ochrony socjalnej	56
CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA:		
Rozdział I.	Przestępstwa przeciwko Państwu	66
Rozdział II.	Przestępstwa urzędnicze (służbowe)	86
Rozdział III.	Naruszenie przepisów o rozdziale Kościoła od Państwa	92
Rozdział IV.	Przestępstwa gospodarcze	94
Rozdział V.	Przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu, wolności i godności osoby	101
Rozdział VI.	Przestępstwa przeciwko mieniu	112
Rozdział VII.	Przestępstwa wojskowe	119
Rozdział VIII.	Naruszenie przepisów zabezpieczających zdrowotność publiczną, bezpieczeństwo publiczne i spokój publiczny	128

Biblioteka [illegible]
im. F. Dzierzyńskiego

7081

BIBLIOTEKA NAUKOWA WDP
71504
1/1